

Szerkesztőség

Arad, Aesev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Etelev. Regele Ferdinand 4/22
(József Kherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	1080 Lej
Fél évre	540 Lej
Negyed évre	270 Lej
Havonta	90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucarestiben 50 banival több

A lej.

Bratianu Vintila kormányelnök és pénzügyminiszter a minisztertanácsban mondott tegnapi nagyszabású expozíciójában azt az igen érdekes és nagyfontosságú bejelentést tette, hogy a lej külföldi kursusát fel akarja emelni belső vásárló erejének növelésére. Ha azt nem tapasztaltuk volna a múltban, hogy az ilyen bejelentések után ép az ellenkezője szokott történni annak, amit hivatalosan beledobnak a közvéleménybe, akkor nyugodtan számításba vehetnők, hogy lejemelkedés előtt állunk. Évek óta nyugtalanítja pénzügyi viszonyainkat a lej hullámozása és most már valóban elérkezett az ideje annak, hogy a pénzügyi kormány végre céltudatos munkát végezzen akár a lej kursusának felemelésével, akár annak stabilizálásával. A fontos ránkényszerítő csak az, hogy experimentumokkal ne üzenek veszedelmes játékot és végül be ne következzék az, ami a múltban annyi keserűséget okozott: a valutánk labilis maradt és a kifizetések csak a megélhetést drágították meg ebben az országban.

A pénzügyminiszternek, amikor a lej növelését akarja, tisztában kell lennie azokkal az eszközökkel, amelyekkel célját elérni tudja. Bratianu Vintilát tartjuk olyan tapasztalt kormányúrfinak, aki tisztában van azzal, hogy az ilyen nagyszabású valutaművelet hatalmas anyagi erőket involvál. Vajon rendelkezésére állnak-e ezek az erők? Mert ha csak arra a „belső kölcsönre” támaszkodik, melyet ugyan csak a tegnapi expozíciójában említett, akkor az csak olyan — „filius ante patrem”, mert annak a „belső kölcsönnek” előbb még meg kell születnie és csak akkor lehet beszélni róla, ha valósággá válik. Ez a feltételezett „belső kölcsön” azonban ma még ingatag alap. De ha feltesszük, hogy a pénzügyminiszternek megvan az az eszközök, amelyekkel valutánk szanálására szükségesek, akkor következik az, amit a polgárság, főleg pedig a kereskedelemmel, iparral és vállalkozással foglalkozók érdeke követel, hogy: csak meglepetéseket ne!

Ebben a kérdésben teljes nyíltsággal kell a kormánynak eljárnia. Ha emelni akarják a lejt, akkor nem szabad elmulasztani az ország kelendő időben való tájékoztatását. Precizen és időelőre tudnunk kell, hogy hány ponttal vagy percenttel szándékozzák a lej kursusát felszökkeníteni. Ha pedig a valutánk stabilizálását határozzák el, úgy kellő időben jelentsék ki kategorikusan, hogy milyen kursuson óhajtják a lejt rögzíteni. Elsőrendű szükségesség, hogy a közönség pontosan és részletesen legyen tájékoztatva a kormány szándékairól, amelyek a valutánk helyzetének változására irányulnak. Mert ha akár nagyképszerűségről, akár bünséges kereseti lehetőségek miatt titkolózva történnek meg az egzisztenciák ezreire sorsdöntő lépések, akkor gazdasági életünk újabb megrendülésnek lesz kitéve. Már pedig az utóbbi években a valuta hullámozása miatt annyi ilyen megrendülés ért bennünket, hogy még egyet talán el sem bírna ez a gondokkal felszántott ország.

Maniu feltétele: új választás.

Az ország népe döntsön, hogy milyen kormányt akar. — Teljesen ki van zárva, hogy megegyezhessünk a liberális párttal, — mondják a nemzeti-parasztpártban. — Egy választási kormányban esetleg résztvesznek a nemzeti-parasztpártiak. — A liberálisok négyesztendei uralomra rendezkednek be. — Megtörtént a döntő találkozás Bratianu Vintila és Maniu között.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A Bratianu Jonel halálával pillanatnyilag elcsendesült politikai háborúság a temetési szertartás befejeztével újult erővel támadt életre. Nagy a sürgős-forgás, eleven a zugás-bugás, a tanácskozás, a pártvezérek jönnek-mennek, teljes gőzzel forr a politika boszorkánykonyhájában. Bratianu Vintila egy pillanatra sem csinál titkot abból, hogy minden célja: megegyezés a nemzeti-parasztpárttal. És ezt az óhaját ma egészen szokatlanul, őszinte módon le is közölte a liberális párt francia nyelvű hivatalos lapjában, ahol egészen nyíltan és őszintén újból felszólítja a nemzeti-parasztpártot az együttműködésre. Bratianu Vintila ez együttműködés érdekében meg akart hozni minden áldozatot, teljesen egyenrangú félnek tekintti a nemzeti-parasztpártot, mindkét párt egyforma számú képviselővel és miniszterrel vett volna részt a kormányzásban. És a nemzeti-parasztpárt ez őszinte s nyílt ajánlatra ugyanilyen őszintén és nyíltan adta meg a választ a párt hivatalos lapjában:

— A mi válaszuk ugyanaz ma, ami tegnap és tegnapelőtt volt: Teljesen ki van zárva, hogy megegyezhessünk a liberális párttal, semmi körülmények között sem vagyunk hajlandók kollaborálni a liberális párttal.

Ez ma a helyzet. A liberálisok szeretnének megegyezni Maniuekkal és Maniu hajthatatlan.

A liberális pártot egységessé kovácsolta a nemzeti-párti veszedelem.

Hétfőn délelőtt proklamálták a liberális pártban Bratianu Vintilát elnöknek. Ez az elnökválasztási gyűlés teljesen programmszerűen folyt le, szép szónoklatok hangzottak el, melyekben a párt minden árnyalata hűséget fogad az új elnöknek. És csak kevesen tudták azt, hogy a liberális pártnak ezen egygyéforradását közvetve — Maniunak köszönhetette Bratianu Vintila. Ugyanis Maniu hajthatatlansága komoly nyugtalanítást szült a liberális pártban, még a legfanatikusabb liberálisok is nagyon valószínűnek tartják, hogy rövidesen egy nemzeti-parasztpárti kormány jön és ha az ajtó előtt az ellenség, akkor elhalgat bent a házban a civakodás. Nagyon sokan szerették volna a liberálisok közül, ha nem Bratianu Vintila veszi át az elnöki hatalmat, hanem Duca. Több liberális vezérrel volt alkaimunk beszélgetni, akik a helyzetet a következőkben vázolták:

— Abban az esetben, ha nem sikerül Maniunak a megegyezés, akkor a liberális párt berendezkedik a négyéves kormányzásra. Az alkotmány szerint a kormány élettartama négy évben van megszabva. A liberálisoknak meg van a parlamenti többségük, a régensnácus újból a liberális pártot bizta meg a kormány vezetésével és így végeredményben nincs semmi ok arra, hogy Maniut a végtelenségig instáljuk, hogy vegyen részt a kormányzásban. Ha nem sikerül a megegyezés, akkor valószínűleg Titulescu lesz a miniszterelnök, Duca átveszi a külügyminiszteri tárcát és mi-

vel ebben az esetben nagyon erőskezű belügyminiszterre lesz szükség. Argetoianu veszi át a belügyminiszteri tárcát, aki már formálisan is belépett a liberális pártba. És megy minden rendesen a maga útján. Maniu részére pedig nem marad egyéb hátra, mint megvárni, míg az alkotmány által előírt négy év letelik, amikor az új választások útján — talán kormányra kerülhet.

Maniu pártjában az egyszerű párttagok is a törhetetlen kitartást hirdetik.

A párt belső helyiségében tanácskoznak a nemzeti-parasztpárt vezérei. Ha egy-egy nevezetesebb nemzeti-parasztpárti politikus kijön a belső tárgyalási helyiségekből, a kint ácsorgó alvezérek körülvesszük és csillogó szemekkel hangoztatják:

— Csak kitartás... most végre eljött a mi időnk is.

És talán ez igazolja azt, hogy a nemzeti-parasztpárt tényleg demokratikus alakulat. A párt névtelen tömege az, amely szinte kényseríti a nemzeti-parasztpárti vezetőket, hogy továbbra is kitartsanak intrauzingens magatartásuk mellett. Az egyik nemzeti-parasztpárti vezér a következőkben vázolta a helyzetet:

— Semmi körülmények között sem adjuk fel függetlenségünket. Maniu úgy a régensnácusnak, mint Bratianu Vintilának nyíltan kijelentette, hogy nem hajlandó kollaborálni a liberális párttal. Követeli a parlament feloszlását, követeli az új választások kiírását és a választás eredménye meg fogja mutatni, hogy az ország milyen kormányt akar. Az ország külföldi hitele érdekében Maniu beleegyezik abba is, hogy ez a parlament még szavazza meg a költségvetést és a költségvetés megszavazása után egy hivatalnok-kormány vegye át az ország vezetését, mely kormány aztán levezeti a választásokat. El vagyunk arra is készülvén, hogy a liberálisok sem az egyik, sem a másik feltételünket nem fogadják el és ekkor megindul a harc, mely végeredményben a liberálisok bukásával fog végződni.

Az Averescu-pártban minden csendes: a párttagok elhagyják a generálist.

Fejnéztünk az Averescu-pártba is és nagyon jellemző, hogy dacára e mozgalmas időnek, a párthelyiségben nem találtunk senkit sem. Az Averescu-párt teljesen izolálódott a mai krízisben. Ismeretes, hogy Averescu Jorga útján felajánlotta Maniunak foggyverbarátságát és Maniu — nyíltan és talán kissé brutálisan — ezt a barátságát visszautasította. Averescu generális ekkor a liberálisoknak ajánlotta fel pártját és ugyancsak kosarat kapott. A román viszonyok szerint pedig, ilyen időben, amikor arról van szó, hogy melyik párt kerül a kormányra — egy pártról mindenki már előre tudja, hogy az semmi körülmények között sem kerülhet a husosfazék mellé — az tragikus körülményeket von maga után. Máris híresztelik, hogy Averescu generális híveinek egy jelentékeny része átlép a nemzeti-parasztpártba és a párt fiatalabb tagjai pedig Manoilescut

kezdik elismerni vezérüknek. Manoiescut, akitől a külföldi lapok azt írják, hogy Olaszországban van és újra Párisba utazott és ezzel szemben Manoiescu itt van Bucurestiben és egyelőre csendben várja az időt, amikor újra hallhat magáról.

Iorga pártjáról.

talán nem is illik, mint pártról megemlékezni, hiszen Iorgának nem hívei, csak tekintélye van. A nemzeti-parasztpártban tisztában vannak azzal, hogy Iorga nem hoz magával tömeget, azonban Iorga személye maga nagy nyereség a nemzeti-parasztpárt részére. Iorga nagy tekintély — azonban kissé rapszodikus ember — mondta Iorgáról a nemzeti-parasztpárt egyik vezére. Ugyanis Iorga másodéves volt még csak másfél évvel ezelőtt is a nemzeti-parasztpártnak és nyílt titok, hogy az elnöki állás miatt veszett össze Maniival. Iorga akart elnök lenni és ez nem is Maniu tiltakozásán hinsult meg, hanem a nemzeti-parasztpárt tömegei öhajtották Maniut. Ma már megtörtént: Maniu és Iorga között az egyezés, mely egyelőre defenzív jellegű. Sem Maniu, sem Iorga nem tárgyalnak a liberális-párttal.

A közeljövő el fogja dönteni, hogy a politikai arénán küzdő pártok közül, melyik lesz az, amely elragadja a pálmát a többiek elől.

Megtörtént a döntő találkozó: nem hozott eredményt.

A nemzeti-parasztpárt ma a következő kommunikét tette közzé: „Tegnap délután négy órakor Maniu Gyula találkozt Titulescu külügyminiszter lakásán Bratianu Vintilával, aki javasolta a két párt kollaborálását és közölte, hogy javaslatait írásban is eljuttatja a párthoz. A nemzeti-parasztpárt az írásbeli ajánlat vétele után azonnal válaszol.” A Dimineata szerint Duca belügyminiszter is részt vett a megbeszélésen. A miniszterelnök felajánlja a kormány tárcáinak felét, a szenátus mandátumainak 50 százalékát, továbbá a kamarai mandátumok 45 százalékát, a jelenlegi parlamentnek alkalmas időben való feloszlatása és közös választási listák mellett. A miniszterelnök személyét sorshuzás útján az egyik pártból jelölnék, míg a belügyminiszter a másik párt tagja lenne. Szó lehet arról is, hogy a kormány-elnöké semleges személy legyen. A megbeszélés két óra hosszat tartott. Valószínű, hogy a nemzeti-parasztpárt írásbeli válasza már holnap megérkezik a minisz-

terelnökhöz. Általános vélemény szerint a válasz visszautasító lesz, a közös listák feltétele és a nemzeti-parasztpárt elvi álláspontja miatt, amely nem akarja elismerni a jelenlegi parlament törvényességét.

Mk ajánlott Bratianu a nemzeti-parasztpártnak.

A Lupta értesülése szerint Bratianu Vintila két megegyezési formulát adott át Maniunak. Az első szerint elvben hozzájárul a parlament feloszlatásához a sürgős törvényjavaslatok és pedig a költségvetésre, a szövetkezeti törvényre, a vámtarifa, továbbá a minisztériumok átszervezésére, gazdasági és pénzügyi jellegű törvényekre vonatkozó javaslatok megszavazása után. Ebben az esetben a választások csak néhány hónap múlva történének meg, a már közölt arányszámok szerint összeállított közös listákkal. A másik megoldás szerint azonnal kollaborációs kormány alakulna, Bratianu Vintila, Titulescu, vagy egy semleges személy elnökletével és a parlament feloszlatása január elsején történne

meg, miután előleg a költségvetést megszavazták. Mielőtt azonban ez a második megoldás megvalósítható volna, előzőleg a két pártnak meg kell egyeznie az ismert alkotmányos kérdésben, továbbá a pénzügyi és gazdasági politikában.

Holnapra várják Maniu Gyula végleges választát.

Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila miniszterelnök és Maniu Gyula legközelebbi találkozását délután négy órára állapították meg, amikor Maniu válaszolni fog a miniszterelnök javaslataira.

Az Adeverul ellenzéki vezető körökből nyert értesülése alapján konstatálja, hogy a válasz elvben negatív lesz. A tárgyalások ma és holnap még folynak, a válasz megszövegezése végett, de bizonyosra veszik, hogy a két párt közötti érintkezés végleg meg fog szakadni. A nemzeti-parasztpárt összes vezető emberét táviratilag Bucurestibe hívták, ahol holnap délelőtt 11 órakor a nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottsága ülést tart.

„Nagybetétesek” az aradi Ipar- és Népbankban

Folyik a betétkönyvek kicserélése. — A régi betétesek négy darab betétkönyvet kapnak a felszámoló pénztintézetektől.

(Arad, december 1.) Az aradi Ipar és Népbankban megkezdődött az ugynevezett nagybetétesek könyveinek kicserélése, szövege azoké, akiknek betéte meghaladja a 20.000 lejt. A felszámolási akció e második etapja csendben, minden feltűnés nélkül érkezett el és ha az ember bentjár a pénztintézet épületében, észre sem vesz semmit belőle. Az emeleti hatalmas helyiségben nagy csendben dolgozik néhány tisztviselő. Utolsó munkájukat végzik. Temetik lassan a nagymultu bankot. Talán azért dolgoznak oly hangtalanul.

A pultok előtt néhány betétes áll. Átvesszik tőlük a betétkönyvet, kapnak egy elismerésvényt és aztán távoznak. A betétkönyv benyújtásától számított 15 nap után aztán négy darab betétkönyvecskét kap az Ipar és Népbank betétese. Az egyik az Erdélyi Hitelbankra, a másik a Polgári Takarékpénztárra, a harmadik az Arad-Csanádi Takarékra, a negyedik a Központi Takarékpénztárra szól. A négy betétkönyv az Ipar és Népbankba betett összeg 80 százalékát reprezentálja, abban

az arányban, ahogy a nevezett négy pénztintézet annak idején a likvidálásban való részvételét elhatározta. A hátralévő 20 százalékról pedig szintén elismervényt kapnak a betétesek. Ezzel be is fejeződik a kicserélési akció.

A betéteknek készpénzben való visszafizetése a felszámoló bank ingatlanainak értékesítésétől függ. Ahogy az értékesítés révén bizonyos összegek befolyának, időnként százalékarányban történik a betétesek kiegyenlítése. A betétek teljes összege különben mintegy 49 millió lejre rug. A betétkönyvek kicserélése, mint fentebb jeleztük, a legnagyobb rendben folyik. Tegnap 79-en, ma délelőtt 40-en cserélték be könyvecskéiket. A kicserélési akció lebonyolítása alighanem két-három hetet vesz igénybe.

— Képtávíratkozás Berlin—Bécs között. Berlinből jelentik: Ma délelőtt adták át a forgalomnak a berlin—bécsi képtávíratkötést. Az ünnepségen a feltaláló letávíratkozta Marx kancellár arcképét Bécsbe.

Színésznők eldorádója: Arad.

Kik mentek férjhez az aradi színésznők közül az aradi színpadról.

Írta: LITS ANTAL.

Mint minden vidéki városnak, Aradnak is megvannak a maga specialitásai. Így például az utóbbi időben sehohsem lehet nagy pénzért olyan pompásan unatkozni, mint épen itt. Lokálpatriotizmustól csepegő szívünk nem valami különösen örül ennél a megállapításnál, de más híján ez is valami. Csinálják utánunk nagyképu szomszédaink, ha tudják. Nem könnyű ez a feladat sem, pedig ha egy kicsit komolyan vizsgáljuk, mégis találunk más olyan igazi különlegességet, nem egyet, amelyeknek utánzására képtelenek az irigy konkurrensok.

A sok közül csak egyet választok ki, a legérdekesebbet és leleplezzük Aradot, a színésznőket notórius következetességgel főként alá juttató várost. Belsőként aradiak talán nem is tudnak erről a férjhezadási mániáról, de annál inkább ismerik azt művészkörökben.

Innét van az, hogy a színházi ügynöki irodákban tárgyaló mindenkor aradi színigazgató féláron képes szerződtetni (kollégái nagy pukkasztására) primadonnákat, szubretteket, drámai hősnőket és szendéket, mert a legmakacsabb angyalt is lefegyverzi leendő dirije utolsó üttökártyája:

— És kapsz még fiacskám egy jó férjet!

Ja, persze Aradról van szó és a fentnevezett angyal siet aláírni a puha családi fészket, nyugodt, boldog életet ígérő szerződést. Nem is kell tulságosan hosszú időre visszajpillantani és egészen csinos kis statisztikát lehet összeállítani azokról a színésznőkről, akiket Aradon vezettek az anyakönyvvezető elé. Az il-

lusztris névsort az alábbiakban közöljük:

Mint fiatal drámai színésznő került Aradra Aranyossy Janka. Sikerekben bővelkedő rövid ittműködése után feleségül vette Zima Tibor, Aradváros volt országgyűlési képviselője. A komoly színésznőből komoly családanya vált, aki soha többé nem kívánczolt vissza a színpadra. Rózsá Lili, a népszerű primadonna Losonczy Zoltán lapszerkesztő felesége lett. A világszép Frank Beriska és Károlyi György gróf regényes szerelmé is Aradon szövődött. Aradon vezette oltárhoz Felhő Rózsit, az országos hírű primadonnát Koltai Vidó Dániel huszárhadnagy. Kun Irén táncoszübrett sem kerülte el sorsát és a szép „Mátyás diák”-ból a még szebb Sztanity Györgyné lett.

Nógrádi Malvin táncoszübrett Krisztyó István dr. volt rendőrfogalmazót választotta férjéül. Kétszer ment férjhez Aradon Novák Irén. Első férje Horváth Elemér újságíró, a második Tenner Alfréd Pál volt. Harsányi Margitot Gábor Livius dr. orvos vette el, a kiváló drámai hősnőért lelkesedő aradi közönségtől. Kiss Mariskát, a közkedvelt vigjátéki színésznőt Lits Antal lapszerkesztő vette feleségül. Harmath Józsa drámai szende, néhai Heppes Aladár vármegyei aljegyző felesége volt. Nógrádi Dóra szubrett Csiky Tivadar dr. akkori főispáni titkár kedvéért mondott bucsut a színpadnak. Blidár Vali operettszínésznő Vörös László dr. hitvese. Filó Ida vigjátéki színésznő Kázméri Kázmér lapszerkesztővel kelt egybe. Komjáthy Mária drámai színésznőt néhai Horovitz Gusztáv lapszerkesztő vette feleségül. Járay Böske táncoszübrettet Szendrey István színész vezette az anyakönyvvezető elé. Fekete Aranka énekesnő Horváth Károly neje. Horváth Mici, a népsze-

rű primadonna Róna Dezső színigazgatóval kötötte egybe sorsát. Várady Margit, a mindenki által szeretett opera- és népszimfőzene-kesnő Zábráczky Ferenc honvédszázadosal lépett az oltár elé. Szabó Böske táncosnőt Komlós Elemér magántisztviselő, zeneszerző vette feleségül. Lovassy Ica még jóformán el sem kezdte pályáját, amikor megkérte és el is vette Dörner Emil gyáros. Korbuly Zsuzsa drámai színésznő is rövid néhány hónapos aradi működése után házasodott össze Károly József hírlapíróval. Keleti Gizi naivát Glück István nagyiparos vette feleségül. Sütő Manci énekesnőnek Brassay Ernő városi tisztviselő lett a férje. Csige Böske hírneves drámai hősnő Kiss Lajos biztosítási főtisztviselő felesége lett. Mucsi Nusi táncoszübrettet Farkas Lajos földbirtokos vette feleségül. Zádor Ilus naivát Lippai Dezső szerkesztő választotta nejeül. Thomay Masa táncosnő a nemrég elhalt Solymos Ferenc felesége lett. És most nem régen Kálmán Sári, az aradi társulat kiváló drámai színésznője lépett az oltár elé Bing Hugó földbirtokossal.

Nem lenne teljes a névsor, ha hiányozna abból Wadowszkyne szül. Wavra Emilia, aki mint közkedvelt művésznő aratott jelentős sikereket és a ritka népszerűségnek örvendett özv. Kapdebő Jánosné, Schwarz Emma. Amint látjuk tehát, a közénk került színésznők tekintélyes százaléka cserélte fel Aradon a színpad hangos sikereket a házasság csendes boldogságával. Ezeknek a házasságoknak, tagadhatatlan, nem mindegyike vált be, sok esetben nem is jelentkezett a várt férj. Azonban ez — tekintve, hogy a kivételek csak erősítik a szabályt — nem jelent semmit.

Azért Arad mégis csak a legbiztosabb házasságközvetítőhely színésznők számára.

Budapesti szállók kartellje. Budapestről jelentik: A Dunapalota, Hungaria, Carlton és Astoria budapesti szállodák kartellbe léptek, hogy bizonyos szempontok szerint egységes szoba- és ételárakat tartsanak fenn.

Luteránus-teaest Aradon. Szombat este tartja meg a Fehérkeresztben évi szokásos teaestjét az aradi lutheránus nőegylet. A jótekonycélú, táncal egybekötött teaestre szorgalmasan folynak az előkészületek, dr. Bogdan Virgilné elnöknő és Deutsch Sándorné alelnöknő vezetése mellett. A Batthyány-uccai Krispin-házban buzgón készítik elő az egyletli tagok a teaestélyen megtartandó Mikulás-vásár tárgyait. Dekorált virgácsok, csinos bonbonierek és más kedves apróságok egész halmaza gyűlt már egybe, hogy örömet okozzon a jó gyermekeknek. Ötven lei mindössze a beléptidij és ezért teát is szolgál fel a vendégeknek harminchat szép, fiatal uriaszszony és urilány. Pompásan felszerelt hideg buffé is várja a vendégsereget és a vásár tárgyai is oly olcsók. — már 19 lejért is lehet vásárolni — hogy bizonyára tömegesen fognak elkelní. Így aztán szép összeg gyűl majd össze a szegény gyermekek karácsonyára. Mert 25—30 szegény, fázó gyermeket akar télikabattal és egy kis karácsonyi ajándékkal ellátni az aradi ev. nőegylet. A karácsonyi ajándékokat szent-este előtt való napon osztja majd szét az egyesület. A teaestre reggelig kapott zárórámeghosszabbítást az egyesület, hogy a táncolni vágyó fiataleszónak se lesz oka panaszra és így bizonyosra vehető, hogy — mint eddig mindig — a lutheránus-nőegylet teaestje a legszebb siker jegyében fog lezajlani szombaton.

Halálos szerelem a vitriollig. Baltiból jelentik: A csöndes kis Balti városkának megrendítő szenzációja van, amelyet egy magáról megfeledkezett szerelmes fiatalember idézett elő. Cogan Ludovic, aki már évek óta Maltz balti-i fényképésznél mint segéd állott alkalmazásban, tegnap délelőtt az uccán megleste a vitriolt öntött főnöke ritkaszepe ségű leánya, Maltz Luzieta arcába. A szerencsétlen lányt borzalmas kínok között a kórházba szállították be, azonban ha fel is épül, szépségét örökre elvesztette. Cogan a rendőrségen elmondta, hogy reménytelenül szerelmes volt a leányba, akit inkább örökre elcsúfított, sem hogy másé legyen. Így legalább az a reménye — mondta — hogy Maltz Luzieta a történetek után mégis meggyőződik szerelméről és feleségül megy hozzá. Ezért pedig érdemesnek találja a várható súlyos büntetést is.

Josephine Baker a fekete csoda ma, az Apollóban.
Leszállított olcsó helyárrakkal.
Az előad. 5, 7 és 9-kor kezdődnek.

Felmentett aradi munkásvezér. Ludosan járásbíró ma tárgyalta a fajtalanokadás vádjá miatt meghurcolt és több heti vizsgálati fogságot elszenvedett Baga János ismert aradi munkásvezér, városi tanácstagnak ügyét. — Bagát annak idején Hiller és Buck nevű aradi fiatalberek jelentették fel, akik azt állították, hogy Baga előbb leitatta őket, majd erőszakoskodott velük. A két feljelentő a mai tárgyaláson igen zavarosan adta elő a történeteket. Bagát Sarbu György dr. védte. A tárgyalás egyébként igen gyors menetben folyt és alig fél óráig tartott, mire Ludosan járásbíró meghozta határozatát, amely szerint Baga Jánost bizonyítékok hiányában felmentette a vád alól és egyben a munkásvezér ellen indult eljárását teljesen beszüntette.

Női fogházor az aradi ügyvédségi fogháznál. Érdekes újítást vezetett be nemrégiben az állami börtönökben és fogdáknak az állami börtönök vezérigazgatóság. Hónapokkal ezelőtt egy tanfolyamot létesített, amelyen nyugati mintára női fogházorok képeztek ki, akiket aztán most olyan fogdáknál helyeznek el, ahol női rabok is vannak. Egy ilyen női fogházort nevezett most ki a vezérigazgatóság az aradi ügyvédségi fogházhoz is, Dumitrescu Zoe asszony személyében. Az új női fogházor még nem érkezett meg Aradra.

Öszre béreljen Kerpel könyvtárában.
H. Sziklay Gizi Str. Cercetasilor (Szt. Pál-uccai) tánciskolájában december hó 2-án új táncoklon kezdődik.

Küönös házkutatás egy aradmezei kereskedőnél.

Amikor a monopol-tisztviselő tiltott tárgyat keres és formális házkutatást rendez. — Disztárgy mint kihágási alany. — 5000 lejes bírság, amit nyomban le kell fizetni.

(Arad, december 1.) Szokatlanul küönös, szinte példa nélkül álló eset tartja izgalomban Galsa aradmezei község lakosságát. A vidéki tulzott agresszivitás minden eddigi tünetét felülmúló esemény főhőse és szenvedettje Karmiol Manó ottani kereskedő, a galsai Friedmann Ignác-cég társtulajdonosa, aki a küönös esetet maga mondotta el szerkesztőségünknek:

Tegnap délután 5 és 6 óra között beállított Karmiol Manó üzletébe egy ur és kijelentette, hogy ő a Monopol-igazgatóság megbízottja és azért jött, hogy az u. n. monopol-cikkeket felülvizsgálja. Az idegen nem mondotta meg a nevét, de semmiféle módon nem is igazolta magát, hanem minden további nélkül hozzálátott a „revizió”-hoz. Átkutatta az üzletet, de ezzel aztán nem elégedett meg, hanem a kereskedő legnagyobb meglepetésére átment az üzlettel összeköttetésben levő lakásba, nekiállt a szekrényeknek, különböző fiókoknak, sőt a családi ezüstnemiit is előszedte és darabonként felülvizsgálta. Közben bejött a lakásba egy másik ur is. Ez se mutatkozott be, se nem igazolta magát, hanem az előbbi idegen segítségére sietett és ő is buzgón kutatni kezdett. Ijedt kérdezősködés után kiderült, hogy a két szokatlan fellépésű idegen öngyújtók, illetve tüzkövek után folytatja ezt a buzgó kutatóhadjáratot.

A minden európai szokásokon és eljárási módokon kívül eső „vizsgálat” eredménytelenül végződött, de ekkor a kutató idegenek egyike diadalkiáltással az asztalra mutatott, ame-

Autó-taxi Arad-Timisoara között. Érdekes újítást készül bevezetni az aradi Berliet-cég. A Horia (Széchenyi) uccában levő Berliet-autótaxi-cég rendszeres járatokat vezet be Timisoara és Arad között, fix indulási és érkezési időben. A díjszabás sokkal olcsóbb lesz, mint bármilyen más autóké, miután az oda- és visszautazás összesen 500 lejbe fog kerülni. Csak Timisoarára, vagy csak vissza 300 lej lesz utasonként. Aki már a Berliet-autótaxit igénybevette, jól tudja, milyen kellemes az utazás ezeken a csinos és gyors gépkocsikon. Bizonyos, hogy sokan fogják igénybe venni ezt az olcsó és jó közlekedési eszközt, amelynek bevezetése a község érdekét szolgálja.

U R A N I A
5 és 10 lejes helyárrakkal
vasárnap d. e. 1/2 12 órakor
M a t i n é n
Apacs-Leány
Pályát 15 lej.

Adomány. Krenner Miklós dr., az aradi Ujságíró-Szervezet elnöke és a vármegyei interi-már bizottság tagja, az e tisztségéből folyó havi díjazását azzal juttatta az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírók Szervezete aradi vezetőségéhez, hogy azt jóléti intézményekre fordítsák. A szervezet vezetősége az adományért ezton mond köszönetet.

Mikulás almájáról mond csodaszép mesét Bossányi Edith december 6-án, a Nővédelmi Hivatal mesedélutánján, a Minorita Kulturházban. Jegyek már kaphatók Oláh Sándornál.

Kenderessy József fogműtermét Str. Romanului 12. (Zrinyi-u.) helyezte át.

Themes városiigeti tánciskolájában dec. 2-án új táncoklon kezdődik.

Missis Maud, a kiváló jósnő Amerikába szerződött. Elutazása előtt pár napig Corvin M. (Fünyadi)-ucca 2. alatt fogadja a t. közönséget. Mindent tud, már a belépésnél nevéen szólítja önt.

Schulhof Erzsébet kézimunka- és fémhennői kiállítás a Kulturpalota kistermében.

RÁDIO-MUSOR. Péntek, december 2. Wien-Grác. 20.30. Kamarazene, Anday Piroška közreműködésével. — Berlin. 22.30. Szórakoztató zene. — Borszló. 22.30. Gramofon kabaré. — Frankfurt a. M. 20. Hangverseny. — Leipzig. 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Milano. 23. Táncczene. — München. 19. Operaelőadás. — Nápoly. 21. Operaelőadás. — Pozsony.

Ilyen egy srappellhüvelyből készült disztárgy volt, ami régen tényleg gyújtásra is szolgálhatott, évek óta azonban, mint szabadisz szerepelt az asztalteritőn, mivel, sem bél sem tüzkő, sem benzim nem volt benne. Az első idegen azonnal jegyzőkönyvet készített és 5000 lej bírságot vetett ki az egyik meglepetésből-másikba eső Karmiol Manóra. A kereskedő tiltakozott az eljárás ellen, mire a Monopol szigorú és erélyes megbízottja azzal fenyegette meg, hogy ha nem írja alá a jegyzőkönyvet és nem fizet, azonnal hívja a csendőröket. Karmiol erre aláírta a proces verbalt és kifizette az 5000 lejt, amiről nyugtát kapott. Az egyik ur, mint „Pacurar” írta alá magát a nyugtán.

Karmiol azonnal jelentést tett az öt ért példátlan támadásról az aradi kereskedelmi és iparkamarához és védelmet kért attól. Bizonyos, hogy a kamarának módjában lesz retorzióval élni e küönös megrohanás ellen, mert ami mostanában az itteni kereskedelmi világot éri a küönözö hatósági funkcionáriusok részéről, az már mégis csak gondolkodóba kell, hogy ejtse az embert, de a kamara vezetőségét is. Azért, mert valakinek üzlete van, még nem lehet berontani hozzá, mint egy bünöshöz, szétdulni lakását és 5000 lejt beszédni tőle, mert egy disztárgy van az asztalán. Az erdélyi kereskedővilág ehhez a bánásmódhoz nincs hozzászokva és hisszük, hogy a kamara megtalálja a módját annak, hogy a jövőben sehol se legyenek kitéve a kereskedők ilyen küönöz felülvizsgálásoknak s az ezt nyomon követő inzultusoknak és fenyegetéseknek.

19.35. Gramofonzene. — Prága. 22.20. Har verseny. — Stuttgart. 20. Hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 19. Operaelőadás. 22.30. Cigányzene.

Mária királyné — Bratianu-ról.

Az özvegy királyné érdekes jellemrajza az elhunyt miniszterelnökről.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudóstíójának távirata.) Mária királyné, Bratianu Ionel miniszterelnök halála alkalmából, nyilatkozatot tett Mills David, az Associated Press bucaresti-i tudóstíójának.

Bratianu halála — mondotta a királyné — súlyos csapás az országra. Ferdinánd király uralkodása alatt ő volt a legkiemelkedőbb politikai személyiség. Valóságos mozgató ereje volt az összes cselekményeknek, amelyek a nagyszerű eseményekkel telt 13 éves kis időaraszban egymást követték. Károly király már jóleve a jövő emberét látta Bratianu Ionelben. Élete utolsó éveinek ő volt a kedvence és bennünket, utódait arra tanított, hogy reája, mint egy erőre tekintünk. Bratianu Ionelt atyja a hazaszeretet legszentebb hagyományában nevelte fel és ő grandiózus módon szentesítette ennek a nagy és agg uttörőnek nevét. Sokkal jelentősebb és sokkal hatalmasabb lévén, sem hogy a kritika vagy a gyűlölet elérhette volna, utat vág magának az eseményekben keresztül, amelyekkel minden félelem nélkül néz farkasszemet. Bratianu Ionel vezető, főnökmember volt. Biztunk egymásban és feltétlen bizalmam eszményeiben munkatársakká tett bennünket.

Nyitott sirjának szélén állva, nem tudtam uralkodni könnyeim felett. Ugy találom, je van ott megsiratni, mert a veszély legnagyobb pillanataiban sohasem inogtam meg abbéli hitemben: mit jelentett ő Románia részére. Elég hatalmas voltam, hogy örüljek az ő hatalmának. Én és családom mint barátot, mint hazafit és mint a dicszta lojális támaszát sirstiuok őt. Elhagyatottságomban a király halála után hatalmas támasz volt, akire mindenkor számítottunk. A Mindenható visszahívta őt olyan pillanatban, amikor pedig mindnyájunknak szükségünk volna rá. Nem marad más hátra, minthogy meghajtjuk fejeinket. Ifjú éveim és érett korom barátjának utolsó Istenhozzádként mondani szeretném: — Mindaddig, míg lélek él bennem, oda fogok törekedni, hogy Isten segítségével felbssam Ferdinánd és a Te műveidet. Amen.

KÖZGAZDASÁG.

Lejstabilizáció — külföldi kölcsön nélkül.

Bratianu Vintila egyéni ötlete a valuta stabilizálására. — Ha bejön a külföldi tőke, harminc regáti bank tönkre megy és ezért nem kell a külföldi kölcsön a liberálisoknak.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata). Az ország gazdasági köreiben nagy meglepetést keltett, hogy Bratianu Vintila oly sok évi hiábavaló kísérletezés után végre belátta a szükségét annak, hogy a lejstabilizálja. A Nemzeti Bank tanulmányi bizottságának utasítást adott, hogy készítse el a terveket, mely szerint a lejst 3.05, esetleg 3.20-as kurzuson stabilizálni lehessen, még pedig — és ez nagyon jellemző Bratianu Vintila pénzügyi politikájára — minden külföldi kölcsön nélkül szeretné ezt a kérdést megoldani. A pénzügyminiszter utasítása szerint a lejstabilizációt a Román Nemzeti Bank hajtaná végre, a közeli hetekben és, hogy mennyire komolyan foglalkozik ezzel a tervvel Bratianu Vintila, bizonyítja az is, hogy a jövő évi költségvetésben a külföldi adósságok törlesztésére másfélmilliárd lejst illesztett be a tavalyi 650 millióval szemben. Bratianu Vintila stabilizációs tervei szerint, tehát teljesen elegendő, ha a külföldi adósságok fizetésére nagyobb gondot fordít Románia, ez meghozza a külföldi tőke bizalmát, anélkül, hogy a külföldi tőkét ténylegesen igénybe kellene venni. Sok vita folyik most erről a tervről, egy bucaresti-i vezető-bankférfiu véleménye így hangzik:

— Sikerülhet-e Vintilának az, ami nem sikerült Európában egyetlen állam pénzügyminiszterének sem? A háború óta egyetlen államban sem lehetett a valutát külföldi kölcsön nélkül stabilizálni. Az egyetlen Lengyelország próbálta meg azt, amit Bratianu Vintila tervez. És mi történt? Lengyelországnak nem volt elegendő külföldi valutája, hogy a stabilizálás alatt a zloty kurzusát megvédje a hullámlás-tól és a stabilizálás nem sikerült. Ugyanez vár Bratianu Vintilára is, ha belemerészkedik abba a kockázatos játékba, hogy külföldi kölcsön nélkül mer a stabilizációhoz hozzányúlni. Ma már kétségtelen, hogy Bratianu Vintila az, aki legmelegebben óhajtja a stabilizációt, azonban még mindig azt hiszi, hogy diktatórikus kézzel hozzá szabad nyúlni a pénz szeszibilis kérdéskomplexumához. Mit jelentett például az, amikor Vintila megállapította, hogy Romániának csak husz milliárd értékű bankjegyforgalomra van szüksége? Végeredményben ez is egy fajta a stabilizációnak és ez a kísérlet azt eredményezte, hogy Románia ipara és kereskedelme ma szinte egy szűkreszabott kényszer-szerrubronyban érzi magát, mert az egy régi szabály, hogy ha egy kereskedést nyitok, nem állapítom meg előre a forgalmat és ahhoz mérnem aztán a kereskedői ténykedésemet, hanem amilyen jó, vagy rossz kereskedő vagyok, aszerint fog kialakulni a forgalmam.

— Letagadhatatlan tény, hogy az országnak külföldi kölcsönre van szüksége, még egy kisebb külföldi kölcsön is jótékonyan hatna a pénzügyi viszonyainkra, ha sikerülne a különböző háborús belső kölcsönöket beváltani és ezáltal egészségesebb vérkeringés indulna meg pénzügyeinkben. De ha külföldi kölcsönre van szükségünk, akkor miért ijesztjük el a külföldi tőkét. Németországban adómentességet és számtalan kedvezményt adnak a külföldi tőkének, nálunk meg súlyos adók és megrendszabályozó törvények várják a pénzeszsákkal érkező tőkét. Miért van ez? Hogy lehet ezt megmagyarázni? Csak egyféleképpen. Ha külföldi kölcsönt kapunk és pénzbőség lesz az országban, akkor az a harminc vagy negyven nagy regáti bank, mely kissé optimisztikusan emelte fel alaptőkéjét 200 és 500 millióra és mely ma abból él, hogy kevés és drága a pénz — tönkre megy, elkrachol... Talán ez akadályozza meg a külföldi kölcsönt.

Zürichben 3.19.50, Párisban 15.75 a lej Helyi valutaárak. (December hó 1.)
Kifizetések: Berlin 38.75, Newyork 162, London 791.50, Páris 6.39, Milanó 8.85, Prága 4.81, Budapest 28.40, Zágráb 2.86, Bécs 22.93, Zürich 31.30. — Áru: Márka 38.50, dollár 162, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30. — Pénz: Márka 37.50, dollár 160.50, angol font 780, francia frank 6.30, olasz lira 8.70, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31. — Irányzat: Tartott.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (December hó 1.)
Kifizetések: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 789, Newyork 161.50, Milanó 8.80, Zürich 31.15, Bécs 22.75, Prága 4.78. — Valuták: Napoleon 650, német márka 38.30, leva 1.19, török lira 0.87, angol font 787, francia frank 6.48, svájci frank 31, olasz lira 8.90, drachma 2.15, dinár 2.86, dollár 161.25, lengyel zloty 18.25, osztrák schilling 22.90, pengő 28.40, cseh korona 4.78.

Zürichi tőzsdenyitás. (December hó 1.)
Berlin 123.87.50, Amsterdam 209.50, Newyork 518.52.50, London 2529.75, Páris 20.40, Milanó 28.18.50, Prága 15.36.50, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucaresti 3.19, Varsó 58.15, Bécs 73.12.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (December hó 1.)
Berlin 123.86, Amsterdam 209.52.50, Newyork 518.52.50, London 2529.50, Páris 20.39.75, Milanó 28.14, Prága 15.36.50, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucaresti 3.19.50, Varsó 58.15, Bécs 73.12.50.

— Az aranyárak születésnapja. Most négy esztendeje annak, hogy megszületett az aranyárak. Az utolsó napon még 600 milliárdról 1 billió papírmárkára ugrott fel az aranyárak értéke és ezután megállt az ördög motollája. Értékálló lett újra a német valuta. Mindössze négy esztendő múlt el azóta és már alig lehet újra vissza-képzelné azokat az eseményeket, amelyeken Németország akkor keresztülment, pedig akkor, amikor az ördög tánc megszűnt, nem követte általános föllelegzés. Már nem tudtak hozzászólni a Rentenmark-hoz, a csillagászati számok annyira elhomályosították a látókört, hogy nem hittek az értékállóságban. És mégis, az egy billió papírmárkából lett aranyárak meg tudta tartani értékét és az emberek szívesen hozzászóltak ahhoz, hogy egy billió helyett egyszerűen egy márkát mondjanak. Végzetes sorsfordulat volt ez, amit valóban végzetes esemény tett szemléltetővé a német nép előtt. Egy nappal azelőtt, hogy megállították az eszeveszette keringő inflációs kerekét, még egyszer viharosan követelték Haverstein bankelnök lemondását, azét a férfit, aki minden kiválósága mellett sem tudta megérteni az időket. És másnap reggel a valuta stabilizálódott, Haverstein pedig meghalt.

— A kontáriparosok ellen. Érdekes átirat érkezett ma Aradra a bucaresti-i belügyminisztériumtól. A belügyminisztérium értesíti a városokat, hogy a kosárfonó iparosok panaszt adtak be, amelyben bejelentették, hogy a Bánátban háziiparként üzik a kosárfonást és anélkül, hogy a súlyos adóterheket viselnék, amelyek az iparosokat sújtják. A kosárfonók védelmet kérnek a tisztességtelen konkurrencia ellen. A minisztérium felszólítja a várost, tegyen megfelelő intézkedéseket ezen iparág megvédésére.

Jön! PATT és PATACHON
LEGUJABB FILMJE

ERZSEBET MOZGO.

A cár táncosnöje.

Ma d. u. 6, 7 és 9 órákor

Csodaszép látványosságu kép a cári udvari életből. A volt cári ballet ragyogó táncai. Keredeti zenével. Fősz.:

Laura la Plante.

RENDES OLOSÓ HELYÁRAKI

— Ezerpengős bankjegyek Magyarországon. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa november 30-ikán tartott ülésén felhatalmazta a bank ügyvezetőjét, hogy az ezerpengős bankjegyeket december hó második felében forgalomba hozhassa és egyben intézkedjen az egy milliós és 500.000 koronás államjegyek bevonása ügyében.

— A Déli vasút-részvények ársuhanása. Budapestről jelentik: A budapesti tőzsdén az elmúlt napok egyik legnagyobb meglepetése volt a Déli vasút-részvények árfolyamának zuhanása. Nemrég 16 pengő volt a részvények ára, míg most 7.50 pengőért kínálták, vevő azonban nem volt. Az áralakulást a legnagyobb bizonytalansággal fogadják.

Aljechin, az új világ bajnok

Hogyan vesztette el a büszke címet hét esztendő után Capablanca.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Közölte már az Aradi Közlöny, hogy Aljechin 6:3 arányban elnyerte a sakkjátás világ bajnokságát Capablancától, akinek hét évig tartó hegemoniája megdönthetetlennek látszott. A tippelők az utolsó pillanatig nem hittek Aljechin győzelmében, amely világszerte óriási meglepetést keltett. Mindenki Capablanca győzelmét várta, aki egy évvel ezelőtt a newyorki nagyversenyen biztosan győzte le ellenfeleit, ezek között Aljechint is. Éppen ezért csodálták Aljechin önbizalmát, amellyel e kilátástalannak látszó küzdelembe indult.

Capablanca ugynevezett csodagyerek volt, aki hat éves korában már hazájának, Kubának sakkbajnoka. Huszonegy éves volt, amikor a san-sebastiani nagyversenyen első lett. Ebben az időben már oly hatalmas formát mutatott, hogy a világ sakkosói sürgették: álljon ki Laskerrel, a világ bajnokkal. A háború miatt ez csak 1920-ban volt lehetséges, amikor a kubai Havannában Capablanca fölényesen, partivesztés nélkül ragadta el a világ bajnoki címet Laskertől, aki 25 évig tartotta a bajnokságot.

Aljechin karrierje is hasonló Capablancához. Alig volt 16 éves, amikor első lett a szeptérvári főtornán, de csak a háború után tünt fel. 1921-ben egymásután három nagy mérkőzésből került ki elsőként a küzdelemből és ezzel megszerezte az európai hegemoniát. Ilyen előzmények után 1926-ban Aljechin elérkezettnek látta az időt, hogy kiálljon Capablancával megküzdeni a világ bajnokságért. Az argentinai sakkbarátok óriási lelkesedéssel karolták fel az ügyet, rövidesen összeadtak tízezer dollárt a díjazásra. Kimondták, hogy kétezer dollár minden esetre Capablancát, a nyolcezer dollárból pedig kétharmadrészt a győztes, egyharmadrészt pedig a vesztes kap.

Igy kezdődött el szeptember elején a mérkőzés, amelynek lefolyása ismeretes. A sakk torna utolsó játszmáján óriási nézőközönség vett részt. Capablanca az első húzás után felállt az asztal mellől és bejelentette, hogy ettől a pillanattól kezdve Aljechin a sakk világ bajnoka. A két mester erre átölelte egymást, amit a közönség lelkes tapsal fogadott. Ezzel természetesen nincs a dolog véglegesen elintézve, mert hiszen a megállapodás szerint Capablancának jogában áll egy éven belül ugyanilyen feltételek mellett revansot venni. A mostani előzmények után azonban nem valószínű, hogy Capablanca egy éven belül visszahódítsa váratlanul elvesztett hegemoniáját.

Tiller görölök

táncában gyönyörködhet ma az

APOLLOBAN.

Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezd.

U R A N I A B A N

Vivian Gibson
és
Carlo Aldini
legjobb szerepük

Hajsza ég és föld között
kalandor történetben.

Leszállított olosó helyárok.

Jön! Jön!
Jack, a csodamaíom
Hotel-Rottenben.

Az ifju angol hercegnőből trónörökösne lett Romániában.

Mária királyné érdekes emlékirata. — Az övegy királyné visszaemlékezése a Romániába való jövetelének első napjairól.

(Az Aradi Közlöny *bucuresti-i tudósítójának távirata.*) A Londonban megjelenő „Sunday Graphic” című lap a napokban kezdte meg Maria román királyné visszaemlékezéseinek közlését. A rendkívül érdekes memoárok egyes részeiből az alábbi szemelvényeket ragadjuk ki, amelyek talán a legjobban jellemzik a koronás királyné életét, cselekedeteit, mélyen szerető lelkét és világszerte elismert költői tehetségét.

Ó, milyen tragikusnak mutatkoznak egyes dolgok fiatalonomban! — sóhajt fel Maria királyné, amikor megkezdi emlékei rendezését. — Mikor visszaemlékszem azokra a napokra, amikor hazámtól messze kerülve, marcangoló honvágy fogott el és kínzó egyedüllét nehezedett rám, mindig elcsodálkozom azon, hogyan bírtom mindazt megszokni, ami ezután következett?

Egy nagyszámu, boldog családi kör kötelékéből szakadtam ki s a hön szeretett szülőföldemről, amelyen olyan kimondhatatlan érzésekkel csüngtem, egyszeribe olyan légkörbe kerültem, ami ismeretlen volt számomra és ahol minden kiejtett szóra száz és százszor figyeltek fel. Mindössze 17 szentendős voltam! Új családi köröm férjemből és nagybátyjából, Károly királyból állott, aki azonban lehetőleg távortartotta magát tőlünk, aki soha nem szabadult meg attól a gondolattól, hogy én keresztelhetem terveit, az urakodócsalád fejét illetőleg. Mondhatnám, egyenesen az iskolából adtak férjhez. Nem is fejeztem be tanulmányaimat, nem voltam még bevezetve a „világba” és semmit sem tudtam azokról az apró dolgokról, amire azért van szükség, hogy előremenni tudjon az ember. Senki nem beszélt nekem azelőtt politikáról, de új honomban sem kísérelte meg senki, hogy eziránti érdeklődésemet felkeltse.

Tulzottan konzervatív nevelésben részesültem és soha semmi olyan nem történt a közelemben, ami egy hajadon leány lelkét, vagy érzelmeit sérthette volna. Szinte álomban éltem és — érdekes — magantól sem ismertem fel egyes dolgokat. Négy nővérem közül a legkisebb voltam s ezért egyikük sem tartott érdemesnek arra, hogy mindazt közölje velem, amit ők, a nagyleányok, már megtudtak. Minden egyszerre, váratlanul szakadt ráam s a fordulat súlyos teherpróbája volt a lelkemnek. Hirtelen végeszakadt a boldog egyedüllétnék, vidám kacagásnak, sétának, lovaglásnak, uszásnak. Máról-holnapra komoly hercegnővé kellett lennem, érdekes személyiséggé, akit egy egész nemzet figyelme övezett körül. Segédkezet kellett nyújtanom egy ország építő munkájához, dinasztiait kellett alapítanom és meg kellett szoknom, hogy nem a magam kedve szerint cselekedjem, hanem többmillió ember összeforrott akarata és kívánsága szerint, azok érdekében.

Egy újonnan feltámasztott országba kerültem, amely rá volt szorulva a támogatásra és amely országnak nem voltak ősi tradíciói és dinasztiaja, hogy népének respektust szerezzen az egész világ előtt. De százszorta idegenebbnek tünt előttem minden, mert abban az időben egyedül csak Károly király intézkedett, aki még a mi legszűkebb gazdálkodásunkba is beleszólt és aki természetesen semmi ellentmondást sem tűrt meg. És ebbe a légkörbe csöppent egy idegen nyugati leány, akinek egészséges, képzelei voltak a szabadságról, sportról és az egyéni szabadságról! Mennyi keserűségen, megaláztatáson át vezetett az út, amíg a kiengesztelődés és megbékülés templomáig értem. Mennyit gyöttrődtem, amíg a változhatatlanba beletörődtem. Ifju férjem távolléte különösen lehangoló hatással volt rám. Mosolyogva emlékszem most arra, hogy amíg Ferdinand katonai szolgálattal, vagy egyéb udvari küldetéssel volt elfoglalva, egyetlen pillanatig sem találtam a helyemet és a hatalmas palotában egyik szobából a másikba üdöngtem, amíg aztán a sok sirástól valahol

elnyomott az álom! Ebben az időben egyedüli örömet az otthonról kapott levelek okozták és egyedüli vigasztalásaim Windsor illatszerei voltak. Ezek aztán eszembe juttatták Osbornet, a régi kastélyt, amelynek erkélyén nagyanyámmal, Viktória királynővel üldögéltem, aki mesélgetett nekem gyermekkoromban. Újra éreztem Malta-szigetének minden csodás szépségét, illatát. Igen. Maltától való távollét egy valóságos paradicsom elvesztése volt számomra. És ezért még most is természetesnek és megérthetőnek találom, hogy amikor már mint trónörökösne látogatóban voltam ezeken a kedves helyeken, egyetlen vágyat éreztem

Kinevezték Magyarországot hercegprimását

Serédy Justinian kért a legfőbb magyar papi méltóságba. — A Vatikán nem vette figyelembe a magyar kormány intervencióját.

(Az Aradi Közlöny *római tudósítójának távirata.*) Hosszas és beható tárgyalások után a szentszék ma betöltötte a Csernoch János hercegprimás halálával megüresedett esztergomi érseki széket. A pápa ma kinevezte az új érseket Serédy Justinian személyében.

Mint emlékeztet, Csernoch János halálával megindultak a tárgyalások a szentszék és a magyar kormány között, ki legyen utóda Csernochnak. Már akkor forgalomba kerültek olyan hírek, amelyek szerint a pápa Serédy Justinian bencésrendi szerzetessel kívánja betölteni ezt a magas egyházi méltóságot. A kormány részéről azonban kifogásolták ezt a kinevezést és megindultak a tárgyalások, melyeknek első fázisa az volt, hogy Nagy Elek vatikáni magyar követet felmentették állásától és helyébe Barcza György rendkívüli követet neveztek ki. A tárgyalások során a Vatikán azt az ajánlatot tette a magyar kormánynak, hogy hajlandó Serédy helyett egy magyar püspököt kinevezni esztergomi érseknek, azonban nem azok közül, akiknek a névsorát Magyarország betérjesztette. A magyar kormány azonban ehhez nem járult hozzá és kívánta, hogy az általa előterjesztett névsorból válasszák ki a hercegprimást. A betérjesztett névsorban Szmeccsányi Lajos egri érsek, gróf Zichy Gyula kalocsai érsek és Giattfelder Gyula csanádi püspök, neve szerepelt. Róma azonban hajthatatlan maradt és mindjobban ragaszkodott Serédy kinevezéséhez. Már a tegnapi délután érkezett római jelentések mind erőteljesebben lanszították azt a hírt, hogy a pápa Serédy Jusztiniánt bíbornokká avatja és ezzel egyetemben esztergomi érsekké nevezi ki. Ma aztán az Osservatore Romana hivatalosan jelenti a következőket: — Öszentsége esztergomi érsekké föltisztalendő Serédy Justinian atyát méltóztatott legkegyesebben kinevezni, akit a legközelebbi konzisztóriumon bíbornoki méltóságra fog emelni.

Immár bizonyos, hogy Esztergom új érseke Serédy Justinian bencésrendi szerzetes, aki ép úgy, mint Vaszary Koles, a bencések rendjéből váratlanul és minden főpapi grádust kihagyva, egyszerre kerül Magyarország első katolikus főpapi méltóságába. Dr. Serédy György Justinian 1884. április 24-ikén született és atyjá egyszeri cserepesmester volt. Tanulmányait a pozsonyi gimnáziumban végezte, majd a pannonhalmi bencés-rendhez került. Főapátja Fehér Ipoly nemsokára Rómába küldi teológusnak. Itt nagy tudásra tett szert, hét nyelvet tanult meg. 1908-ban pappá szentelték. 1909-ben Pannonhalmára került hitiszoknoknak és teológiai tanárnak. A következő évben megint Rómában volt, ahol az új kánonjogi kodex anyagának összegyűjtésén dolgozott és közben az Anzelmanum-egyetemen a jogi tanszéket töltötte be. A háború Rómában

Tudja Ön már mi az **AMITIÉ?**

Egy rendszer, mely Önnek
semmijébe sem kerül és
amelyből csak hasznalehet.

s azt mondtam is nagynénémnek, Alexandra hercegnőnek:

— Ó, milyen boldogság volna még egyszer ezen a buja angol mezőn lepihenni! Tudod tántikám, hogy milyen kedvem volna most ledobnom magam, hogy végig csokoljnak és én is végigcsokoljam ezeket a fűszálakat?

Mert ekkor éreztem csak igazán, hogy milyen egyedül, milyen árva, milyen idegen vagyok egy idegen országban. Emlékszem, hogy egyszer, amikor...

De erről majd máskor írok...

érte és ott maradt 1918-ig, majd Magyarországra ment vissza, ahol tábori lelkész lett. A bolsevizmus alatt ismét Rómában volt. A pápa megkedvelte a nagy tudású főpapot, akit most Magyarország hercegérsekévé nevezett ki.

Serédy primási kinevezése a magyar képviselőházban nagy örömet keltett. Huszár Károly kijelentette, hogy Serédy érseki kinevezésével automatikusan magyar hercegprimás is lett. A legszerencsésebbnek tartja a választást magyar nemzeti szempontból is. Serédy előkelő összeköttetéseket szerzett vatikáni tartózkodása alatt. Hasonló módon nyilatkozott Ugron Gábor, míg Lingauer Albin kijelentette, hogy Serédy lényegesen meg fogja könnyíteni a szétdarabolt Magyarország egyházi és egyházvagyoni kérdéseinek rendezését. A december 19-iki titkos konzisztóriumon avatja fel a pápa az új magyar hercegprimást, aki a római szent birodalmi, azaz német hercegi címet is viseli, amelyet III. Ferdinánd 200 évvel ezelőtt adományozott az esztergomi érseknek.

Elkobozták

az orosz főurak drágaköveit.

A szovjet nagy tömegben dobta piacra az elharácsolts ékszereket. — A fehér arany divatja világszerte.

(Az Aradi Közlöny *budapesti tudósítójának távirata.*) A drágakőpiacon világszerte nagy készülődés folyik a karácsonyi ünnepek közeledtével. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Littmann Sándort, a drágakőpiac egyik alapos ismerőjét, aki a nemzetközi drágakő és nemesfémpiac helyzetéről a következőkben nyilatkozott:

— A nyáron nagy esés volt a drágakőpiacon és csak most kezdenek emelkedni az árak, Amerika érdeklődése következtében. Az esés oka az volt, hogy az orosz export elárasztotta a piacot drágakövekkel. A szovjet ugyanis elkobozta az orosz arisztokratáktól összes gyémántjaikat, családi ékszereiket és más kincseiket, amelyeket egyszerre dobott a piacra. Egyizben Amsterdamban annyi követ dobott a piacra, hogy hosszú időre szinte le-törte az egész világpiacot. Az orosz drágakövek nagyrészt Németország vásárolta meg a tőzsdei konjunktúra idején.

Nagy divat most a fehér arany. Az aranyat egy speciális eljárással lefestik és miután a fehér nemesfém-foglalatban sokkal jobban érvényesül a gyémánt, mint a sárga aranykeretben, nagy keresletnek örvend a fehér arany. A fehér arany külföldi speciálitás, amelynek titkát eddig ellesni nem lehetett. Az árak tekintetében jóval drágább, mint a sárga arany, amely 2.40 pengő, míg a fehér arany 5 pengő grammunkint.

Belföld-külföld legnagyobb sikarú zenészámlát tartalmazza az új

Moravetz Album 1928.

43 pompás zenemű 175 lel. — Mindenütt kapható.

Irodalom és művészet

Miss Monte Carlo.

Szövegét írta: Fekete Tivadar. Zenéjét szer-zette Ürményiné-Baneth Iby. — Operettbe-mutató az aradi színházban.

Fekete Tivadar egy könnyed gesztus-sal az újságírás mezejéről átlendült a szin-darabírói mesgvékre és operettel lépett a kö-zönség elé. A darabírás technikai bozótjában, ha meg is akad Fekete Tivadar fölényessége, az operettje mégis az a kerek egész, amely-nél csak a gyakorlatlanság és néhány naiv szöviccre alapozott dialóg hibáztatható, más-kép az események fejlődése fokozatosan halad föl az elmaradhatatlan happy ending, mindenütt átszöve feketetivadari könnyedséggel. De az operett muzsikája, az aztán valóban igazi ér-ték. Akár a szeriöz dalokat figyeljük, akár a vidám táncmuzsikát, mindegyikről csak azt állapíthatjuk meg, hogy valóban értékes, ki-tünő és 100 százalékban érdemes a fölfigyelés-re. Ürményiné-Baneth Iby asszony a pompás muzsika szerzője. Több évi komponá-lás után bocsájtotta most utra ezt a nagyszerű muzsikát, amely olyan, hogy e névvel még fogunk találkozni az operettezene terén. Egyébként újabban Fekete Tivadarral egy re-vüje is készül. Harmadiknak Csányi Má-tyásról kell nyilatkoznia az elismerő kritiká-nak. A csillogó hangszerelésért az ő nevét kell följegyeznünk.

Zsufolásig megtelt színház, pompásan előkészített előadás volt karakterisztikonja a fapsos premier-estnek. Lengyel Irént talán nem is láttuk ennyire kedvesnek, elegánsnak és szépen éneklőnek. Galetta Ferenc őszinte erővel megjátszott nagyherceget nagy-szerűen énekelte végig. Betegh Béby mu-latt táncosnője külön eseménye volt az estnek. Szendrey Misi és Deésy Jenő, a táncok kitünő beállítója, hozzák a darabban a derűt. Nemkülönben Kun Dezső és E. Károly Klári is a nevetésről gondoskodnak. Jung János, Szentgyörgyi Mária, valamint Pally Paula és Sugár Ica, élénkítenek néhány kisebb figurát. Az izléses és ötletes rendezésért Hetényi D. Elemér főrendezőt illeti meg az elismerés. A felvonások után, de nyílt színen is, vége-hossza nem volt a szaka-datlan ünneplésnek, amelyből bőven kijutott ugy a virágokkal, babékoszorúkkal elhal-mozott szerző-párnak, mint a gondos előadást előkészítő szereplőknek is. A darab nagy és jelentős sikert aratott, s a mai premier-est bi-zonyára elindítója egy sok sikert ígérő diadal-utnak. (s.)

* **Heti műsor. Péntek:** Miss Montecarlo. (Len-gyel Irén, Betegh Béby, Galetta Ferenc fellép-tével. A. bérlet.) Szombat: Miss Montecarlo, operett. (Lengyel Irén, Betegh Béby, Galetta Ferenc fellép-tével. B. bérlet.) Vasárnap délután 3 óraker: Ci-gányprimás, operett. (Mérsékelt helyárák) Dél-után 6 óraker: Csizmadia, mint kísértet, énekes játék. Este 8 és fél óraker: Miss Montecarlo, ope-rett. (Lengyel Irén, Betegh Béby, Galetta Ferenc fellép-tével. C. bérlet.)

* **Mikulás a színházban.** Az idén senki se vegyen a gyermekeknek Mikulásnap ajándé-kot, mert maga a színház gondoskodik erről. A színház igazgatósága 300 kedves és értékes ajándékot fog kiosztani december 6-án a szin-házban megjelent gyermekek között. Délután 4 óraker kezdődik a Mikulásnap előadás, amik-or is nagyszabású előadás lesz. Színpadra kerül a „Három árva” című nagyszerű gyermek-daljáték, azután lesznek előképek, mesék és táncok és végül a „Mikulás érkezése” című látványos tabló. Az előadás után következik az ajándékok kiosztása.

* **A Miss Montecarlo,** ahogy mondani szokás, beütött. A zsufolásig megtelt színház nemcsak a szerzőket, hanem a szereplőket is ünnepelte. A színház fokozott mértékben ki-tett magáért és olyan előadást produkált, mely bármely nagy színháznak is dicsőségére vál-nék. Ürményiné-Baneth Iby és Fekete Tiva-dar operettje azt az abszolút sikert aratta, a melyet megérdemelt. A hamar népszerűvé vált újdonságot a színház egész héten műso-ron tartja.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 óraker mérsékelt helyárák mellett a Ci-gányprimás című operett van műsoron. A címszerepben Galetta Ferenc, a szintársulat kiváló bonvivánja nyújt művészi alakítást. A fő női szerepben Horváth Mici legjobb szere-peinek egyikét játssza. Délután 6 óraker ugyan-csak mérsékelt helyárákkal Szigethy József végtelenül bájos énekes darabja, a „Csizmadia mint kísértet” kerül színpadra nagyszerű szerep-estásban. Este Miss Montecarlo-t játsszák.

Jules Romains cikke az új magyar költészetről. Romains, a kitünő francia költő és drámaíró, aki az Illustration-beli cikkében nemrég oly lelkesen szállt síkra Magyarország igazáért, cikket írt a Nyugat-nak az új magyar költészetéről. Romains bevezetőben a magyar nyelv zenéjével foglalkozik, melyet tavaly Ma-gyarországon jártában ismert meg. Az új magyar lírá-ról pedig egy Párisban megjelent anthologia alapján azt a végső következtetést vonja le, hogy ereje egy nagy lelki feszültségből és pesszimizmusból származik. Jules Romains cikke mellett, mely jelentős eseménye irodalmi életünknek, a Nyugat december 1-i száma az

AMITIE mindenkié

gyűjtsön AMITIE bélyeget!

érdekes közlemények egész sorát adja. A francia költő-jeleltőségével N. Pogány Béla foglalkozik. Mó-ricz Zsigmond Rippl-Rónairól ír cikket. Fenyő Miksa Kassák önéletrajzáról. Laczkó Géza pedig Makkai Sándor regényéről. Zoványi Jenő, Kosz-tolányi Dezső, Németh László és Kürti Pál irodalmi kritikáit. Tersánszky J. Jenőnek Fáy De-zső művészetéről és Lányi Viktornak Pucciniról írt cikkeit említiük még meg. A szám ára 60 lej, negyed-évi előfizetési díj 300 lej. Aki a Nyugat-ra előfizet in-gyen kapja Beck Ö. Fülöp most készülő remek Adv-plakettjét, melynek bolti ára 900 lej lesz. Főbizo-mánvos: Pallas, Cluj, Strada I. Ratiu A.

* **Félemelet baira** a címek annak a vigjá-tékujdonságnak, amelyet a színház a jövő hé-ten mutat be. A prózai együttes nagy ambició-val készül az újdonság bemutatójára.

Visszautasították

a nemzeti-parasztpárt megyei listáját

Ma járt le a megyei tanácsválasztás jelölése. — Két listát nyújtottak be a pártok. — A nemzeti-parasztpárt jelölése alakhi hibák miatt érvénytelen. A liberális lista egyedül maradt. — Egyhangú lesz a választás.

(Arad, december 1.) Ma volt a me-gyei tanácsválasztás jelölő-listáinak benyuj-tására kitűzött határidő utolsó napja. A vá-lasztási törvény értelmében a pártoknak leg-később ma este hat óráig kellett benyújtaniok a jelölő-listákat. A liberálistáért már a kora délelőtti órákban eleget tett a törvény köve-telményeinek, míg a nemzeti-parasztpárt ugy-szólván csak az utolsó pillanatban, néhány perccel hat óra előtt nyújtotta be jelölő-listáját Barbura Sever dr. törvényszéki főelnök kezei-hez. Hótoran Victor dr. a nemzeti-parasztpárt több aradi ismert politikus-tagjával jelent meg a törvényszéki főelnök előtt s mutatta be a törvény által megkívánt okiratokat, amelyeket Barbura Sever dr. pontosan átnezett, majd kérte a jelölőbizottság megjelent tagjait, hogy a választási törvény értelmében igazolják azt is, hogy az aláíróként szereplő jelölőknek van-e választói jogosultságuk. A főelnök kéré-se meglepetésszerűen hatott, amennyiben Ho-toran dr. kijelentette, hogy ezt a kérést nem teljesítheti, mivel a szavazók még nem kapták meg igazolványaikat. Ezt a körülményt azon-ban Barbura dr. főelnök nem akceptálhatta s nyomban közölte, hogy mint a megyei választási bizottság elnöke, a nemzeti-parasztpárt benyújtott listáját alakhi hibák miatt visszautasítja. A nemzeti-parasztpárt listájának vissza-utasítása következtében a választás minden bizonytalanság elmarad és a főelnök a liberálistáért fogja teljes egészében megválasztott-nak kimondani, miután a liberálistáért listája ellenlista nélkül maradt. A liberálistáért listáját egyébként a következőkben állították össze:

Marcus Mihály dr. ügyvéd, szenátor Arad, Ursu János dr. ügyvéd, szenátor, Arad, Veri-san Romulus földbirtokos Arad, Mateescu Ist-ván mérnök Arad, Constantin Siminiceanu földbirtokos Arad, Krenner Miklós dr. hírlap-író Arad, Mager Traian tanár Arad, Sárbu György dr. ügyvéd Arad, Cotioiu Romulus dr. ügyvéd Arad, Ziriák Gergely, földbirtokos Nadlac, Nasta Viktor, szőlőbirtokos Arad, Hentiu György dr. ügyvéd Ineu, Serbanescu Miklós mérnök Arad, Kócsy Jenő hírlapíró Arad, Ungurean Benedikt dr. orvos Cermeu, Hartmann András földműves Aradulnou, Chi-cin Remus dr. ügyvéd Arad, Ispravnic Octa-vian földműves Siria, Ples György képviselő, tanító Paulis, Suciú Valér dr. ügyvéd Pecica, Donáth Lajos földműves Pecica, Halmagian Atanáz földműves Chier, Pascu Ferdinand földműves Semeac, Corb Miklós földműves Bokszeg, Teucean Romulus tanító Chisineu, Ianuta János tanító Talaciu, Novac Aurel dr. ügyvéd Pecica, Kovács Atanáz, földbirtokos Dezna, Schmidt, Mihály, földműves Gutenbrunn, Gyurkovsics Traian földműves Nadlac, Póttá-gok: Balta Péter földműves Curtici, Mergl János földműves Gutenbrunn, Perva Cuparescu földműves Solymos, Janota Miklós földműves Paulis, Freniu Virgil földműves Bontesti, Bu-

turca János földműves Macea, Marculescu Atanas ügyvéd Arad, Dreucan Pál földműves Micalaca, Vulpe József volt szivaranca-főnök Arad, Pausesti Miklós ügyvéd Arad.

A nemzeti-parasztpárt visszautasított lis-táján az alábbi jelölések történtek:

Pop-Csicsó István dr. ügyvéd Arad, Mar-sieu Justin dr. ügyvéd Arad, Adam Miklós földműves Sannicolaulmic, Popovici Sever dr. ügyvéd Arad, Pop Tivadar dr. Arad, Birtolon Aurel földbirtokos Conop, Memete A. Todor földműves Chisineu, Pálfi Bálint ma'omtulaj-donos Erdeus, Bustea Cornel dr. ügyvéd Chi-sineu, Chera János földbirtokos Arad, Chirila Iustin volt főbíró Arad, Grozda Aurel dr. ügy-véd Buteni, Florescu Áron földműves Sanni-colaulmic, Laza Romul dr. ügyvéd Siria, Ia-nota József földműves Paulis, Giurgiu János iparos Halmagiú, Muscan Valér dr. orvos Chi-sineu, Bogdan Pál földműves Iosaei, Sándor János földbirtokos Siria, Panadan Iota földbir-tokos Micalaca, Budin-Cioreanu Pál földmű-ves Comlaus, Morariu József kereskedő Petris, Berar József földműves Socodor, Draia János földműves Radna, Ardelean Traian földműves Arad, Popoviciu Moise földműves Curtici, Dronca Simion földműves Buteni, Simandan György mészáros Arad, Sas János földműves Ineu, Póttagok: Baltoi György földműves Sik-ló, Furdui József dr. ügyvéd Arad, Roman Il-lés földműves Comlaus, Seran János földmü-ves Olari, Grigorovici István dr. ügyvéd Arad, Demian Simon dr. ügyvéd Arad, Dema Mitru földműves Nadab, Morodan János földműves Curtici, Perva Péter földműves Buteni, Stefa-nescu János földműves Sárós.

Konferenciák Genfben.

Nincs bizalom a leszerelési bizottság működésével szemben.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának táv-irata.) A biztonsági bizottság mai alakuló ülésén elnökké Benes cseh-szlovák külügyminisztert, alel-nökké Uruta columbiai és Unden svéd delegátust választották meg. Benes rövid beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a bizottság legfőbb feladata a fennálló döntőbíróági szerződések és a regionalis biztonsági szerződések egyesítése a locarno-i szerződés mintájára.

A pénzügyi bizottság Niemzer elnökletével ma megkezdte ülésezését. Elsőnek Smith Jeremias volt magyarországi pénzügyi főbiztos szólalt fel. Általános érdeklődés kíséri a leszerelési bizottság tárgyalásait, amelyet általában pesszimiztikusan ítélik meg.

Londonból jelentik: Cúshenden, a leszerelési konferencia angol főmegbizottja kijelentette, hogy Litvinov szovjetdelegátus javaslatának semmi köze a leszerelési tárgyalásokhoz. A javaslatot mind-addig vissza kell utasítani, míg a leszerelés kérdé-se mai fázisában áll.

Ifjúsági és meséskönyvek karácsonyra
megérkeztek Sándor Ferenchez.
Olasók és szépek!

H I R E K.

Megtalálták Blumenstein titkos safojét.

Budapesten is megindul a nyomozás a kötvényhamisítás ügyében.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Blumenstein bankár lakásán a kötvényhamisítás ügyében ma újabb házkutatást tartottak, amely alkalomból megtalálták a falbaépített titkos safojét számos kompromittáló irattal. Az iratokból kintünk, hogy az ügyben egy francia és német ügyvéd is kompromittálva van, akik bizalmi szerepet játszottak, az egymásra állandóan gyanakvó hamisítók között.

Budapesti jelentések szerint Zdebarszky

— A bucaresti-i csehszlovák követség köszönete. A bucaresti-i csehszlovák követ-katonai attaséjától ma átirat érkezett Aradváros vezetőségéhez, amelynek kormány nevében megköszönte azt a meleg fogadtatást, amelyben a néhány héttel ezelőtt Aradon átutazó csehszlovák törzsisztekét részeltette.

— Egy bucaresti-i iskola segélyt kér Aradtól. Ma kérvény érkezett Aradváros vezetőségéhez a bucaresti-i kereskedelmi akadémia vezetőségétől, amely arra kéri a várost, a jövő évi költségvetése keretében szavazzon meg részére szubvenciót. A kérvény sorsa felett a tanács fog dönteni, amikor tárgyalás alá veszi a jövő évi költségvetést.

HELGE LINDBERG

finn mesterdalnok szenzációs műsora
HANGVERSENYE DEC. 6.

— Francia szociálisták Mussolini ellen. Párisból jelentik: A szociálistapárt igazgatótanácsa ma határozatot hozott a jugoszláv szerződéssel kapcsolatban és megállapította határozatában, hogy a szerződés egyik oka a fascista olasz kormány provokációja és imperialista törekvése, majd rámutatott arra a veszedelemre, amelyet a külön szerződések a békére nézve jelentenek, ha azok Locarnoval ellentétben, a népek egymással szembenálló táborokra való osztását segítik elő.

— Budapesti tanár furcsa kalandja. Budapestről jelentik: Tragikomikus helyzetbe került egy ismert budapesti 30 esztendőes tanár, akit egy konfliktuskocsis lopás címen jelentett fel. A tanár tegnap este egy budai kiskorcsmában mulatott, majd illuminánsan hagyta el a korcsmát, amely előtt egy konfliktus állott. A kocsis a sötétben ivott. A tanár felugrott a gazdátlanul hagyott kocsira, előkapta az ostort és elvágta. A kocsis észrevette kocsija eltűnését, rémülten utánarohant és tolvajt kiáltott. A Lánchíd közepén utolérte a kocsit, majd egy közelben álló rendőr elővezette a tanárt, akiről természetesen kiderült, hogy nem volt szándékában a kocsit ellopni.

— Köztisztviselő nem lehet huzamosabb ideig beteg. A köztisztviselőknél eddig az a szokás volt érvényben, hogy ha a tisztviselő beteg volt és betegsége miatt szabadságra ment, ezalatt az idő alatt teljes fizetése járt. Ezt a helyzetet — a köztisztviselőknél — megváltoztatja a belügyminisztérium, amely — mint egy Aradra érkezett miniszteri átirat tudatja — elrendelte, hogy azok a köztisztviselők, akik egy esztendőben három hónapnál hosszabb ideig vannak betegség címén szabadságon, — még ha megszakítással is — a három hónapon túl csak fizetésük ötven százalékát kaphatják.

WIMPASSING

hócipő formája
és minősége a legjobb.

— Szabadiábra helyezett volt rendőrkapitány. Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró ma szabadiábra helyezte Szász Elek volt rendőrkapitányt, akit különböző visszaélésekkel vádoltak. A vizsgálóbírói végzés szerint a rendőrkapitány ellen eddig komolyabb bizonyítékok nem merültek fel.

— Maróczy Géza szimultán-rekordja. Budapestről jelentik: Ma reggel négy óráig tartott Maróczy Géza szimultán-játéka, amelyet az egyetemi hallgatókkal folytatott. A magyar sakkmester 51 játszmát megnyert, 11 remis lett s egyetlen egyet sem veszített el.

rendőrelőrelő ma hazaérkezett Párisból és részletes jelentést tett Hetényi főkapitányhelyettesnek a kötvényhamisítás ügyéről. Rövidesen megindul a budapesti nyomozás annak tisztázására, hogy a kötvényhamisítás mennyiben kapcsolatos egyes budapesti személyekkel. A budapesti francia követ megerősítette azt a hírt, amely szerint Colombani francia rendőrhízbiztos rövidesen Budapestre érkezik a nyomozás kiegészítése céljából.

— Magyarország miniszterelnöke Genfben. Budapestről jelentik: Gróf Bethlen István miniszterelnök és Walkó külügyminiszter ma délután Genfben tartottak a Népszövetség ülészakára.

— Vámmal védik az európai autókat. Milánóból jelentik: Az európai államok egy autó-vámunió megalakításán dolgoznak, hogy az európai autópárt megmentsék az amerikai konkurenciától. Különösen Franciaországban, Olaszországban és Angliában tárgyalnak a kartellszerű vámunió megalakításán.

— Keresik a borosjenői gyilkost. Mai számunkban az ineu (borosjenői) csendőrség jelentése nyomán megirtuk, hogy Gurban Constantin ineu (borosjenői) gazda összeszólalkozásból kifolyólag meggyilkolta Zsuszka János ineu községi pénztáros. Az ügyészség részéről Mandru Miklós ügyész szállt ki a helyszínre és az első csendőri jelentéssel elmentésben megállapította, hogy Gurban tegnapelőtt a mocrai úton leste meg a szőlőjéből gyalogosan hazaigyekező Zsuszka Jánost, akit előbb egy ásóval ütött le, majd késsel a nyakába szurt. Zsuskának a sok vérvesztés ellenére még volt annyi ideje, hogy egy később arra haladó kocsira felkérdezzen. A kocsinak aztán elmondotta, hogy mi történt vele és megnevezte támadóját. Ezután elvesztette eszméletét s néhány perccel kórházba való szállítása után kiszabadult. A gyilkos Gurban Constantin elmenekült. A csendőrség elrendelte körözését.

— Meghalt az uccára lezuhant vak zenész. Jelentették ma az aradi ügyészségen, hogy Frank Ferenc nevű aradi vak cigányzenész a Sirada Cuza Voda 7. számú ház I. emeletéről tegnap délután az uccára zuhant. A szerencsétlenség véletlenség következtében történt. Frank súlyos agyrázkódást szenvedett és ennek következtében súlyos elmebaj tünetei jelentkeztek, úgy, hogy kényszerzubonyt kellett alkalmazni. Beszállították a kórházba, ahol pár óra múlva kiszabadult.

— A budapesti bélyeghamisítás. Budapestről jelentik: A nagyszabású bélyeghamisítási ügyben folyik a nyomozás. Havas Józsefnél ma délután szabadiábra helyezték, miután bebizonyosodott, hogy nem tudott férje manipulációjáról. Ma újabb öt egyént állítottak elő, akik közül kettőt szabadiábra helyeztek. A többi három ellenfolyamatba tették az eljárást.

Aradon vasárnap d. o. nagy matiné
5 és 10 lejes helyárrakkal
LUCY DORAIN nel — Feleségem férje.
Pályolt ülés 15. — lej.

— Magyar esperes-kálváltója. Prágából jelentik: Szabó Lajos magyar esperest, akit — mint ismeretes — a csehszlovákiai hatóságok kiutasítottak az országból, azon a címen, hogy román állampolgár, a román határőrség nem engedte be az erdélyi határon, azzal a kijelentéssel, hogy az esperes csehszlovákiai illetőségű.

Jön! PATT és PATACHON
mint DON QUIJOTE.

— Vasutassztrájk Németországban. Drezdából jelentik: A jogtalan munkáselbocsátások miatt a birodalmi vasúttársaság drezdai igazgatósága és a munkások között a helyzet kiélesedett. A munkásszövetség tegnap elrendelte az üzembeszünetet és ma reggel a teherforgalom szünetelt.

H I R E K.

Aradok nékik aradi jószívek
A növédelmi hivatal akciót indított a télnyomorgóinak felszegélyezésére. — Mese-délután és karácsonyi vásár. — A növédelmi hivatal Arad társadalmának szívéhez fordul.

(Arad, december 1.) Reggelente tócsák szikráznak az erőtlen napsugár, este a csillag páracsomók oszlanak szét az arcok előtt a szembe, mintha mindenki hevesen ciparettázna. A rendőr fázósan topog posztján, és koldusgyerekek illa orral kérnek egy lejt, és ott cafrangos kendőbe burkolt kislányok pítózva kínálják a „friss ibolyát” és boldogultot csinál a sarkon a gesztenyés néni... Akunkon az elmaradhatatlan tél. Munkanélküli családapák süllyednek sötét tehetetlenség-fázik a gyerek a vackon a fültehen lakásán és tegnap megint vért köpött az asszony. Hevesen tudják, mi van kívül a fényes paloták során, ahol mégis: boldog, önfelédű nevetés is váltja jóérzését a világba néhanap — honnan? — csak néhány nemes szívű, szenvedéssel látott és gyógyított aradi urasszony akad, akik megriasztott, aggódó szemekkel néznek a jövőbe, amely kiméletlenebbnek ígérkezik, mint valaha.

Ezek a segítségben soha el nem fáradó urasszonyok, a szociális missziótársulat növédelmi hivatalának vezetői, asszonytársaihoz, embertársaihoz fordulnak most a nehéz hónapok küszöbén. Az elnökö: Vásárhelyi Janka, már hosszú ideje betegen fekszik, de még így sem képes a spontán magára vállalt kötelességeit megelégedezni. Most is egyik akciót a másik után indítja meg a szegények felszegélyezésére. December 6-án mese-délután rendez a növédelmi hivatal a Minorita Kulturházban, hogy a befolyó jövedelemből a szegény gyermekek ruháimüket kaphassanak. December 18., 19. és 20-án karácsonyi vásárt rendeznek ugyanott, hogy az elhagyott kicsinyeknek is legyen valami kis örömiük a szeretet ünnepén.

De nemcsak ebben merül ki a növédelmi hivatal munkája. A vezetőség tagjai felkeresik a szegény lakásaikban a külvárosi nyomortanyákon lethargikus megadásban tehetetlenkedő szenvedőket, akik gyámoltalanul és szemérmesen viselik embertelen sorsukat. Mert ilyen, azokat szégyenlő szegények is vannak sokan, száz meg százszámra. Akik valaha jobb pokat láttak, akik inkább éheznek, sem hogy ténnek. Ezek a legnehezebb segíteni. Mert élmesebbek sokszor hirdetések után adnisztrálják magukat valahogy, de ezek?... akik titkolják az éhséget és fáznak inkább, ahogyan ne szökhessen a megalázottság, ma a forró könnye szerencsétlen szemükbe.

A növédelmi hivatal napközi otthont tart ezek és vézna gyermekek számára, ahol a meleg szobát és naponta ötszöri étkezést kapnak. Egyformán helyet kap itt a keresztény, meg a zsidó és mindegy, hogy ki ül a meleg leves mellé: munkás csemetéje, vagy lecsuzzott volt tisztviselő gyermeke. A növédelmi hivatal különböző segélyző akciót azonban csak úgy képes folytatni, ha a társadalom is támogatja nemes munkájában. Akármilyen pénz, vagy természetbeni adományt elfogadnak, amiket a hivatal Str. Greceanu (Perényi-ucca) 20. szám alatt levő helyiségében, vagy a „Vasárnap” kiadóhivatalában lehet átnyújtani. Mindegy, hogy mi: pár darab fa, néhány lej, ki mit tud... de legyenek könyörületesek az emberszívek, mert nem szabad, hogy ártatlan gyermekek hulljanak el a hidegben: emberek, mint a fákról a gazdátlan verebek.

Fóthy Ernő.

— Az alba-iuliai gyűlés évfordulója. Ma déli előtt ünnepi Te Deum volt az aradi görög keleti katedrálisban, az alba-iuliai egvesítő határozat kimondása évfordulója alkalmából. A misét, amelyen a katonai és polgári hatóságok vezetői, a garnizon tisztikara és az összes aradi köztisztviselők vettek részt, maga dr. Cerns Gergely püspök pontifikálta. Az egyházi szertartás befejezésével a püspök nagyhatású beszédet tartott, amelyen ismertette az alba-iuliai határozat nagy jelentőségét.

Winternitz Jenő kiszabadult.

Otvenezet le ellenében szabadlábra helyezték a letartóztatott aradi nagykereskedőt. — Beszélgetés Winternitz Jenővel szabadonbocsátása után.

(Arad, december 1.) Sotirescu vizsgálóbíró ma délután néhány perccel hat óra előtt hirdette ki határozatát, amely szerint a felajánlott 50.000 lej kaució ellenében elrendelte a hatósági közeg elleni erőszak vádjai miatt letartóztatásba helyezett Winternitz Jenő aradi nagykereskedő nyomban szabadlábra helyezését. Ezt megelőzőleg a vizsgálóbíróságon egész délután tartottak a tanú kihallgatások. Sotirescu vizsgálóbíró elsősorban az incidens szemtanúit hallgatta ki, akik részletesen elmondották a történetet. Ezután a sértett Rubinstein pénzügyi tisztviselő tett vallomást, aki kijelentette, hogy sajnálja a történetet, azonban határozotlan állítja, hogy az esetet nem ő idézte elő, mert — mint a felekkel mindenkor — most is kifogástalan udvariassággal viselkedett. Winternitz Jenő az ügyészségen, majd a vizsgálóbíróságon tegnap tett vallomását ismételte meg és kérte a vizsgálóbírót, hogy a karácsony közeledtére való tekintettel járuljon hozzá szabadlábrahelyezéséhez. Sotirescu vizsgálóbíró ezután hosszasan tárgyalt Niculescu főügyéssel, majd öt perccel hat óra előtt ismét maga elé vezettette Winternitz Jenőt, akivel közölte, hogy a vizsgálóbíróság elrendeli szabadlábrahelyezését.

Winternitz Jenőt a vizsgálóbíróság folyosóján mintegy harminc ismerőse, rokona, barátja várta, akik közül két hölgy hangosan felzokogott, amikor a nagykereskedő minden kíséret nélkül megjelent a vizsgálóbíró előszobájának ajtajában. Munkatársunk kiszabadulása után nyomban beszélt Winternitz-el, aki az incidenssel kapcsolatban most a következőket mondotta el:

— Mélyen sajnálom mindazt, ami történt. De aki csak ismer, egy pillanatra sem tételezhet fel rólam, hogy ezt a kellemetlen ügyet én provokáltam ki. Nem tagadom ideges vagyok kissé, amihez előrehaladott cukorbetegségem is hozzájárul. De a világ legilegmásabb emberét is kihozta volna a sodrából az, hogy már évekkel ezelőtt kiegyenlített adóhátralék miatt nemcsak, hogy annyiszor veckálnak, hanem még 10 percnyi haladékot sem akarnak adni. Rubinstein ur néhány perccel zárás előtt jött be üzletembe és közölte, hogy nyomban egyenlítem ki az adótartozást. Én kértem, foglaljon helyet, majd azt az ajánlatot tettem, hogy miután ugyanis elmúlt a hivatalos óra az adóhivatalban, majd másnap rendezem az ügyet. Rubinstein ur azonban erről hallani sem akart s még annyi haladékot sem volt hajlandó adni, hogy egyik alkalmazottnak haza küldjem pénzért. Azon ugyanis a mai viszonyok között nincs mit szégyenkezni, hogy egy fővárosi kereskedőnek az esti órákban már egy leje sem marad a kasszában, annyira széthordják napközben a különféle illetek és egyéb közterhekhez való hozzájárulás címén. Természetes, hogy ezek után már én is kezdem kikökönni nyugodtságomból s mert Rubinstein ur már magasabb tenort használt, kijelentettem, hogy én öt percnyi haladék után hajlandó vagyok kifizetni az adótartozásom, de azt nem fogom eltérni, hogy szűgyenszemre nagyobb mennyiségű és értékes árut vegyenek el üzletemből. Annál is inkább, mert hiszen ki tudja, hogy látszatra megállapítani, hogy mennyi az értéke annak az árunak, amit néhány ezer lej fejében dobra akartak ütni!

— Ezután már szinte egy pillanat alatt pergett le a sajnálatos incidens. Rubinstein ur állandóan a nadrágja látszó zsebében tartotta a kezét, ami úgy festett, mintha revolvvert akarna használni velem szemben. Ez a körülmény érthetően még jobban felidegesített s a

OLTONY, felöltö, télikabát, borkabátok, iskolai egyenruhák
FÉRFI ÉS FIURUHAK
vásárlása előtt tekintsük meg a
SZANTO ÉS KOMLOS-cég
kínakatait és dusan felszerelt
raktárát
ARAD, SZINHÁZ-ÉPÜLET. 5212

mikor láttam, hogy a zsebemből hirtelen előránt valamit, tenyeremmel jobbkéze fejére ütöttem. De ebben a pillanatban már éreztem, hogy rosszul cselekedtem s magam hajoltam le, hogy azt a tárgyat felvegyem a padlóról, amit Rubinstein ur elejtett. Még fel sem álltam, amikor Rubinstein ur váratlanul egy hatalmas botütést mért a fejemre. Ez a nemvárt fordulat védekezésre készítetett és ekkor ütöttem öklömmel a vállára. Nem győzöm tehát ismételni, hogy

nem méterrúddal, csak az öklömmel ütöttem. Azt pedig lehetetlen elképzelni, hogy ez a ütés olyan erős lett volna, hogy vállpercet rést idézzen elő.

— A fogházban nagyon jól bírtam vele s ezt külön is meg kell köszönnöm Niculescu főügyésznek és Franciscu főhőziszagatónak. Cellámban példásan rend és tisztaság volt egy kis tulzással azt is mondhatnám, az éreztem magam, mintha egy szállodában lennék és csak éppen nem hagyhatom el a szobát. De hála Istennek azért, hogy ezen is ti vagyok. Bizom abban, hogy igazságom ki fog derülni, mert — mondom — nem én vagyok az okozója annak, ami történt.

Jön! „Norma, az élet királynője“ (Kaméliás nő.) Jön!
FRED NIBLO a „BEN BUR“ főrendezőjének rendezésében
az Erzsébet moziban

Bratianu Vintila átadja a pénzügyminiszterséget.

Pártvezérek Mária királynénál. — Érdekes ujtás a pénzügyi összeírások terén.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Lupta liberális körökből úgy értesült, hogy Bratianu Vintila le akarja tenni a pénzügyminiszteri tárcát, mert ezt összeegyeztethetetlennek tartja a miniszterelnökséggel. A kormányelnöknek ugyanis napoként meg kell járnia a politikai harcok küzdőterét, válaszolva az összes bejelentésekre és interpellációkra, ezenkívül mint pénzügyminiszternek a kormány gazdasági és pénzügyi politikáját is képviselnie kell. Ez a kettős munkakör túl nagy terhet és feladatot ró egy emberre, éppen ezért Bratianu Vintila, mint pénzügyminiszter át akarja adni helyét, hír szerint Duca belügyminiszternek. Ez a változás természetesen csak akkor következik be, amennyiben a kollaboráció semmiféle formában nem lesz megvalósítható. Más kormányparti körök viszont azt állítják, hogy egyelőre nem

jön létre változás a kormány jelenlegi összetételében.

Hívtu udvari miniszter ma hosszabb látogatást tett Maniu Gyulánál és Vaida-Voivod Sándornál, akiket Maria özvegy királyné nevében meghívott a cotroceni-i kastélyba. Duca belügyminiszter tegnap hosszabb audienciát jelent meg Elena anyakirálynénál.

Ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban értekezlet volt Bratianu Vintila elnökletével, aki kifejtette, hogy az új pénzügyi összeírást meg kell előkészíteni, mint a pénzügyi közügyeknek, hogy az összeírás tárgyilagossága és hatályossága biztosítható legyen. Ezért a miniszterelnök meghívta a volt miniszterekhez és képviselőkhez, hogy ellenőrizzék az összeírás menetét és ennek vezetésével Chirculescu Sassu volt minisztereket, továbbá Victor Savescu volt képviselőt és Geongiut, a Barj Nationala igazgatóját bizta meg.

Amerikai professzor Aradon.

Két előadás az aradi kulturpalotában. — Diszbed és vacsora az amerikai tanár tiszteletére.

(Arad, december 1.) Nagy ünnepséggel fogadta Arad Upsen Clark amerikai egyetemi tanárt, aki romániai tanulmányútja alkalmából Aradon felolvasást tartott a Kulturpalotában. Upsen Clark a Yale College tanára 50 év körüli markánsarcu férfi, aki Amerikában tökéletesen megtanult románul és két románnyelvű könyvet is írt. Romániának nagy tisztelője és ezt több ízben is fejtette cikkeiben. A tanárt Popa Constantin városi kulturatanácsos fogadta és üdvözölte Arad város nevében.

Ma délelőtt 10 órakor Upsen Clark előadást tartott a zsufolásig megtelt kulturpalotában amerikai problémákról. Kifejtette, hogy Amerikában az emberek életfelfogása sokkal egészségesebb, mint Európában. Itt kevesebbet törődnek az üzlettel, többet a politikával, amely ott viszont legtöbbszörre szintén üzletszamba megy. Ezután röviden vázolta az amerikai kultúra előrehaladásának történetét. A nagyszerű, nívós előadás után a megye vezetősége bankettet rendezett az aradi Fehér Keresztben, ahol dr. Comsa Gergely püspök, dr. Lázár Ágoston alispán, dr. Angel István polgármester, Popa Constantin kulturatanácsos, dr. Botis Tivadar, Crisan Ascaniu, Mihulin Miklós, dr. Ciuhandu György szenátor jelentek meg. Dr. Lázár Ágoston alispán üdvözölte az előkelő vendéget, aki röviden válaszolt az üdvözlésre és megköszönte a szép, meleg fogadtatást. Ebéd után a tanár kijelentette, hogy az uton erősen meghűlt és ezért kénytelen szobájába vonulni. Délután hat órakor Upsen Clark megismételte a Kulturpalotában előadását, majd este nyolc órakor bankett volt a Fehér Keresztben, amelyen dr. Comsa Gergely püspök, dr. Lázár Ágoston alispán, dr. Angel István polgármester, Filotti Zamfir rendőrprefektus, Popa Constantin kulturatanácsos és még többen jelentek meg. Maga az egyetemi tanár azonban betegeskedése miatt nem vett részt az ünnepi va-

csorán, hanem a Központi szállodában levő szobájába vonult vissza. Holnap reggel már elutazik Upsen Clark Aradról.

Kiegészítik

az aradi választói listát.

Most folyik a városháza a revideálási munka.

(Arad, december 1.) Az aradi városháza — itt az év vége — most folyik a választói névjegyzékek kiegészítése. A törvény értelmében a képviselő- és szenátorválasztók kijavított listáját január 1-től harminc napi időtartamra közszemlére teszik ki és ezen idő alatt bárki felebezést nyújthat be, akár azért, mert ő maga kimaradt a listából, akár másnak a választójoga ellen. A kiegészítési munkálatok tartama alatt pedig, tehát körülbelül december végéig, minden választópolgárnak joga van ahhoz, hogy megjelenjen a városháza illetékes hivatalában és — amennyiben kimaradt a listából — kérheti a jegyzékbe való felvételét. A kiegészítés, illetve revideálás rövidesen befejeződik s a szükséges két lista közül az egyik, amelybe azoknak a nevét veszik be, akiket be kell venni a jövő évi választási listába, a másik jegyzék pedig a kibagyandók nevét tartalmazza. E két lista igénybevételevel készül el aztán a jövő évben érvényes új választási lista.

— Véres verekedés a prágai képviselőházban. Prágából jelentik: A csehszlovák képviselőház német ellenzéki tagjai a tegnapi ülés előtt erős bírálat tárgyává tették Windirsch képviselőnek, a csehszlovákiai német szövetség elnökének előzőnapai képviselőházi beszédét. Az ülés megnyitása idején sem színt meg a lármás vita, amelynek hevében Schollich német nemzetipárti képviselő Wagner német gazdaszövetségi képviselőhöz ugrott és arcultotta. Erre Wagner teljes erejéből ütni kezdte Schollichot, aki másképpen nem tudott szabadulni, tehát összeharapta Wagner kezét. A verekedésnek a teremőrök közbelépése vetett véget.

Szovjetországban nincs egyetlen zsidó.

Az orosz szovjetnek ma már egyetlen zsidó népbiztosa sincs. — Ű dőzik a kommunizmus ellenforradalmársággal gyanúsított zsidókat.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása). Geo London, a párisi „Journal” munkatársa, aki néhány hónapot töltött Szovjetországban, érdekes cikket közöl arról, hogy az orosz szovjetkormány egymásután közölte ki nemcsak a népbiztosok sorából, de a vezető pozíciók éléről a zsidóhitűeket. A kommunizmus első éveiben a terror előtt meghajló zsidók később nyíltan ama meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a nagy birodalom gazdasági konszolidációja érdekében minden társadalmi osztály szaktudását s munkásságát igénybe kell venni. A szomszédos és a külföldi államokkal pedig az izgató propagandát beszüntetve, békés politikát kell folytatni. Ujraéledt a szovjeturalom alatt a zsidók a jobboldali demokrata orientációja miatt az antiszemitizmus, mely tradíció Oroszországban és ha most nem is robban ki pogromokban, mint a cárizmus idején, vagy mint 1917-ben vagy 1920-ban Ukrajnában, még mindig fenyegető veszedelem az orosz zsidókra.

Sokan csodálkozhatnak azon, hogy az antiszemitizmus nem szűnt meg Oroszországban, amikor főként az európai országok antiszemita és hackenkreuzlereinek izgató és tendenciózus híresztelése szerint azt hitték, hogy a szovjet vezetőinek nagy része zsidó. A valóság ezzel szemben, hogy a népbiztosok között ma egyetlen zsidó sincs és a hivatalokból is kitétek őket a kommunistaelenesség gyanúja miatt. A 80 éves beteg moszkvai főrabbinak Rigába kellett menekülnie. Különösen a cionisták ellen irányul a szovjet gyűlölete, a kikből nagyon sokat küldtek Szibériába, mint ellenforradalmárokat, akik Angliát — Palesztina fenhatóságát — szolgálják. Az újságok — különösen az ifjuság lapjai — állandóan lázítanak a zsidók ellen és az ifjusági gyűléseken az „Éljen a szovjet!” kiáltások után mindig felhangzik: „Le a zsidókkal!” Az uccákon és a zenészkávéházakban minduntalan énekelnek egy dalt, amelynek a szövege azon panaszkodik, hogy a kereskedők mind zsidók és a refrénje: Adjátok vissza Oroszországot az oroszoknak!

Stalin, a szovjet mai vezére, akit a nép „kisapám”-nak hív, maga is dühös antiszemita és állítólag ez az érzés vezérelte legerősebben Trotskij, Zinovjev és Kamenev elleni gyűlöletét. Az iskola is antiklerikális és ateista szelvényben neveli a gyermekeket és uszítja őket a vallás és a papok ellen. A papok irtózatosan nyomorognak, sokan formálisan éhenhaltak közöttük. Vidéken még jobb sorsuk van, mert a jószívű muzsikok pártfogolják őket, de a vá-

rosokban többen arra kényszerültek, hogy levette a reverendát, leborotválva szakállukat, álrühában munkát vállaljanak, amivel a mindennapi kenyerüket biztosítják. A zsidó rabbinak semmivel sincs jobb dolguk, őket épen úgy üldözik, legjobban azokat, akik vezető szerephez jutottak a szovjetkormányzatban. A római katolikus egyház papjai sem jártak különben, ők épen olyan üldözötteknek vannak kitéve és ugyanugy nyomorognak, mint a többi egyházak szolgálói.

Német egyetemek

a porosz kultuszminiszter el'én.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) A főiskolai egyesületek leszavazták Becker porosz közoktatásügyi miniszter új diákjogra vonatkozó reformjavaslatát az összes egyetemeken. A javaslat megtiltotta volna az ifjuságnak azt, hogy az ausztriai és csehszlovákiai nacionalista egyesületekkel szövetkezzenek. Az összes porosz egyetemeken elvetették a javaslatot, mire Braun porosz miniszterelnök azt írta Marx kancellárnak, hogy a minisztertanács megszakítja az érintkezést Keudel birodalmi belügyminiszterrel, ha nem ad teljes elégtételt Beckernek. Becker válasza a diákoknak az volt, hogy megszüntette az összes diák-szervezetek önkormányzati jogát és megvonta tőlük azt a jogot, hogy részt vegyenek az egyetemek vezetésében.

Megszűnik

az uccai árusítás Aradon.

(Arad december 1.) Érdekes utítás bevezetésére készül az aradi iparügyi osztály. Az iparügyi szolgálat egészségügyi és városszépészeti szempontból be akarja szüntetni az uccán való gyümölcsárusítást, legalább is abban a formájában, mint ahogyan ez jelenleg történik. A kapualjakban, a járdaszéleken való árusítások sorban meg fognak szűnni és el fognak tűnni azok a kis roskadozó bódék is, amelyekben most cukorkákat, gyümölcsöket és más apróságokat árusítanak. Az iparügyi osztály erre vonatkozó javaslatát a közeli napokban nyújtja be s a javaslatban hivatkozik arra, hogy a szomszédos nagyobb városokban, a város egyes részein csinos pavillonokat épített a város és ezekben folynak az árusítások. A megoldást ilyen módon akarják Aradon is keresztülvinni és ennek megtörténte után szigorúan meg fogják tiltani az uccai nyílt árusításokat.

11) Igyál.

**Kathreiner-féle
Kneipp malátakávét**

reggelire és uzsonnára.

Nagy élvezetet nyújt, közérzeted pedig napról-napra javul.

6298

HOFHERR SCHRANTZ & CLAYTON,
SCHUTTLERWORTH A. G. WIEN gyártmányu
TBP. PETROL-MOTOR-TRAKTORRAL
bemutató szantást tartunk
nagyélt. gr. Zelenski Róbert úr
ötvenesi uradalmában, december 1-2-3-án.
Érdeklődők szives MAGYARI FERENC
látogatását kéri a
gyár vezérképviselője: Arad, Str. Romanului 5.

KERESÜNK

magánfelek között nagy ismerettséggel bíró egyént, aki aradi képviselőtünket elvállalná és nagyobb összegű biztosítékkal rendelkezik. Személyes közreműködés feltétlenül szükséges. Évi jövedelem eca. 120-150.000 lej. 6496

Írásbeli ajánlatokat kérünk alantí címre:
Lukács & Co. textil és konfek-
ORADEA, Strada Printul Carol 1-3.

Bátorság

és áldozatkészség kell minden vállalkozáshoz, hogy sikert érjünk el. Azt a kereskedőt, aki csöndben, szerényen, anélkül, hogy életéit adna magáról vária üzletében a vevőt keserű csalódás érli, mert üzlete napról-napra hanva/lik. Nem szabad salnánia a 'lrdérésért befektetett pénz, mert az bugásan meghozza a gyümölcsét. Fel kell ébreszteni a közönséget közömből. Ezt a legeredményesebben 42 év óta cennálló ARADI KÖZLÖNYBEN elhelyezett hirdetés után érheti el.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Nagy jövedelmi lebelőség

Nagy belföldi iparvállalat igen kereset árú elhelyezésére
képviselőket keres

a következő városokban: TIMIȘOARA, ORADEA, ARAD, SATU-MARE.
Tekintetbe csupán komoly emberek erkölcsi és anyagi jótállással jönnek. — Kimerítő ajánlatok

RUJOLF MOSSE S. A., CLUJ, Str. Reg. Maria 37.
„Email” jelige alatt

Képek

villanyerőre berendezett speciális képek készítő műhely. Ovál, kerek és blondel képek minden méretben és kivitelben.
Freiman József Arad, Str. Bratlanu 9.

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Női harisnya 20.— lejtől 145.— lejtől Téli angol harisnya 68.— lejtől Gyapjú harisnya 105.— lejtől Férfit és gyermek harisnya 45.— lejtől Reform nadrágok 60.— lejtől Keztyűk 45.— lejtől Nappa bőrkezttyű 225.— lej. Férfit bokavédő 98.— lej. Selyem nyakkendő 55.— lej! Selyem sálak 125.— lejtől! — Kötött szavette ek, kabátok, mellények! Csipkék és szalagok legolcsóbban.

Mikulásra ajándékul

bármily közimunkák, párnamontirozások jutányos árért készülnek özv. Világ Gézánónál Str. Mejanu (Ferry-uoca sarok). 6494

Bankkölcsönöket

legelőnyösebb kamat mellett házakra, földekre gyorsan folyósítottak:
HAAS ALBERT 8 év óta fennálló irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. szám. 1850

Egyszoba, konyha,

speiszből álló rendes lakás a piac tér közelében szonnalra 15300 k i a d ó. — Megbizott:

Györfly „Murea” irodája Str. Unrei No. 13.

Gramophonok varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók
Hanglemezekben óriási raktár.
Minden vételkötözöttség nélkül halgassa meg sláger-ujdonságainkat.

HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27.
(Boros Béni-tér.) 5115

No. 1991—1927.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Subsemnatul executor judecătoresc din Rovine în senzul §. 102 din legea LX. din anul 1881. prin aceasta publică că eieptuindu-se executie în comuna Rovine pentru 16220 lei capital și accesori în favorul Desideriu Fülöp cupr. prin dr. Bela Krausz contra urmăritului Stefan Hergyes miscătoarelor cuprinse și supra-cuorinse cu această ocazia și estimate pe 12600 lei. anume: cal, mașină de cusut etc. se vor vinde prin licitație publică pentru incassarea creantele de 16220 lei capital. 12% interese dela 1. August 1927. și spesele de 3731 lei fixându-se termenul licitației pe 12. Decembrie 1927. ora 4. p. m. în comuna Rovine sub No. căști salar. la care reflectanți se invită cu acea, că în lipsa ofertei alte bunurile secestrate se vor vinde și sub prețul estinsării.

Rovine. la 17. Noemvrie 1927 6493

Csáky,
executor judecătoresc.

Bakács Miksa női divatterme ismét Str. Bratianu 13. számú (Weitzer János-ucca), a postával szembeni házban van.

„Csokoládé Király” Mikulás kiállítása megkezdődött! Saját gyár! Legolcsóbb árak! Vásároljanak a termelőtől! „TOSCA” fióküvegben Bul. Reg. Ferdinand 31. (Boros B.-tér), szintén gyári árak!

A Carierul Egyesület kis háziállat kiállítása december 4-5-6-án a Str. Iosif Vulcan-uccai iskolában. 6436

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveghirdetés 4. vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40. vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérelmekre válaszolunk. Ajánlatok, icézés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Sápadt, vöröszegény és gyöngye gyermekeinknek adjunk a hideg évszak beálltával **EGGER EMULSIOT**, mely a legjobb osztráktojásból készül. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. 4028

KARACSONYI FÉNYKÉPEK, NAGYITA-OK és FESTMÉNYEK NAGY GEZA fényképész műtermében készülnek. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria 8. Szolid és olcsó árak! 1025

ALKALMAZÁS.

MINDENHEZ érthető uruló nevelőnőnek vagy háztartásban ajánlkozók azonnalra. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6500

MEGBIZHATÓ mindenkes leány keresetkéttagu családhoz. Cim Szűcs, Dengl-ház. 6498

GYERMEKSZERETŐ mindenkes főzőnő azonnalra felvétetik. Boros, Str. Eminescu 6. 6496

NAPTÁRÁRUSOK kaucióval felvétetnek Kollonits nyomda, zsidótemplommal szemben. 6502

VÉTEL ÉS ELADÁS.

SZÖRME FÉRFI ÉS NŐI BUNDÁK, férfi öltönyök, női kabátok, szőnyegek, paraván, pálmák, japán és zsolnai vázák, antik comód, szekrény, asztal, ágy, komplett háló, ebédlő, szalon berendezések, kézimunkák, festmények, zongorák, fémerneműk, lámpák, márkás porcellánok, bőr retikulók, dísztárgyak stb. eladók. Saigóné bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható, az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

ELEKTROMOTOROK tekercselését különösen két fázisú motorok áttekerésését új három fázisú áramnak garancia mellett gyorsan és előnyösen eszközöljük. Új és használt motorok állandóan raktáron. 6206 FRIEDRICH TESTVEREK gépgyára Timisoara

LAKÁS.

KÉT UDVARI SZOBÁBÓL ÁLLÓ, MŰHELYNEK, SZALONNAK VAGY IRODÁNAK ALKALMAS HELYSÉG A PÖTÉREN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

„ARTA” BUTORIPAR

Str. Eminescu (Deák F.-u.) 20-22. Csak garantáltan szolid polgári butorok nagy raktára

KERESKÉSEK: Készletben lakást a Mikos Kelemen-ucca vagy szerb templom környékére, esetleg május elsejére. Szíves ajánlatokat Virág-u. 61. sz. kérek. 500

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG kiadó a piactéren. Erdőkődni Schwarz műszerésznel Str. Brancovici (Lázár V.-u.) 5. 6499

Felcséges lakásberendezési tárgyait, háztartási és ruházati cikkei stb. előnyösen és gyorsan értékesíti **Saigóné** bizományi üzlete Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota

EGYSZOBÁS lakás azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6501

EGY SZOBA KONYHÁBÓL ÁLLÓ UDVARI LAKÁS A VÁROS KÖZPONTJÁBAN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

EGY szoba konyhából álló udvari lakás a város központjában december 15-re kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6492

KÉT SZOBÁBÓL ÉS A SZÜKSÉGES MELLÉKHELYISÉGEKBŐL ÁLLÓ LAKÁS A VÁROS KÖZPONTJÁBAN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. — Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1151

ARADI HITELBANK ÉS TAKAREKPÉNZTÁR RÉSZVÉTVÉNYE

ELŐLEGEZ ÉRTÉKEKRE ÁRUKRA VÁM ÉS FUVARRA ÉKSZERRE

ELFOGAD BETÉTET KEDVEZŐ KAMATRA

ARAD

STR. ALEXANDRU 6 SALACZ U. 6

HUNGARIA Nagyszálloda BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Meghívó az Egyesült Bank Rt.-nek

Aradon, 1927. évi december hó 18-ik napjának d. e. fél 11 órákor, az intézet helyiségében (Bulev. Regina Maria 21.) megtartandó **rendkívüli közgyűlésére,** melyre igen tisztelt részvényeseinket ezennel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyvhibátlanító megválasztása.
2. A társaság felosztásának elhatározása.
3. Felszámoló megválasztása.
4. Felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok az alapszabályok 29. §-a értelmében.

Arad, 1927. november hó 28.

5880 **AZ igazgatóság.**

Rossz villanyegők!

becserélése garantált gyári új érző törött üveg és porcellán tárgyak szakszerű ragasztása, üvegezést és képkerepezést legolcsóbban vállal Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos Sándor-ucca 12. 2204

Muzsai József

Arad, a színházszáma szemben.

Őszi és téli árjegyzék:

LEJ:

Iskola öltöny	1600
Férfi öltöny tiszta gyapjú	1750
Férfi öltöny div. színekben	2450
Sötét kék és fekete öltöny la.	2750
Őszi felöltő	1950
Ulster double la.	2450
Fekete téli kabát szörme sál gallérral	2650
Froggill raglán	2200
Gummi kabát	850
Börkabát minden szín. la.	4600

Mérték szerinti szabóság! Nagy posztó raktár!

Raktáron levő összes kész áruimat gyári áron kiárusítom. **BERAN BELA** férfi teliérnemű gyár ARAD, Str. Groosanu (Perényi-u.) 5. sz. Feldolgozást és szoblatyártást is vállalok. Gyári árak!